

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

donderdag 28 februari 2008

MEDITATIE

Jezus' zielelijden

Christus' lijden is een enig lijden. De martelaarsboeken verhalen van mensen, die ondragelijke pijnen hebben geleden; maar het lijden van de Heere Jezus overtreft alle lijden.

Hij leed en stierf als Borg in de plaats der Zijnen. Heilige huiver mag ons wel bevangen als we de hof van Gethsémané betreden. Daar in de olijvenhof heeft de Man van smarten geroepen met sterke roeping en tranen en is verhoord uit de vrees. Slechts de drie discipelen, die ook op de berg der verheerlijking Zijn heerlijkheid hebben aanschouwd, zijn getuigen van de verschrikking van deze ure. De andere acht discipelen zijn bij de ingang van de hof gebleven. In sparende trouw verzwijgt de Heiland hun de bijzonderheden van de strijd die Hem wacht en spreekt alleen van een heengaan om te bidden.

De drie uitverkoren discipelen vergezellen Hem tot onder de schaduw der olijfbomen. Ook van hen zondert Christus Zich af omtrent een steenworp (zie vers 41). Een bange zware strijd is toen aangevangen. De Hei-

**En in zware strijd zijnde,
bad Hij te ernstiger.
En Zijn zweet werd gelijk
grote druppelen bloeds, die
op de aarde afliepen.**

Lukas 22 : 44

land begint droevig en verbaasd en zeer beangst te worden, het is een stijgende benauwdheid der ziel en deze klimt tot de hoogte van een afgrijselijke angst, die Hem het hart omklemt. Zo vreselijk is de zonde, zij kostte de Heere Jezus strijd, bloed en tranen.

In een hof hadden Adam en Eva zich losgerukt van God. Ze wilden als God zijn, eigen heer en meester. Wederom in een hof komt de verzoeker, maar ditmaal zal de aanslag mislukken. Het is echter niet alleen de duivel, die zich met al zijn helle machten op Christus werpt, de Heere Jezus kwam ook onder de volle last van Gods toorn. Door de zonde heeft de mens Gods rechtvaardig ongenoegen op-

gewekt en van nature liggen we allen onder de toorn en vloek. De Heere Jezus droeg de volle last van Gods toorn tegen de zonde van het ganse menselijke geslacht. Dit houdt echter geenszins in dat nu ook het ganse menselijk geslacht van die toorn bevrijd zal worden.

Neen, maar de betekenis van deze woorden door de opstellers van de Heidelberger Catechismus neergeschreven in Zondag 15, kan niet mis verstaan worden. Gods toorn is immers niet te delen? Als er maar één mens zalig zou worden, zou Christus niet minder hebben moeten dragen, maar al zou het ganse menselijke geslacht zalig worden, ook niet meer. De Heere Jezus droeg dus Gods ondeelbare toorn, die nooit door één mens gedragen zou kunnen worden. Mozes zegt in Psalm 90: "Wie kent de sterkte Uws toorns?"

Onder die last zou een mens bezwijken, maar in plaats van ach en wee zal de mens die last moeten dragen. Want dan zal het sterfelijke onsterfelijkheid aangedaan hebben en het verderfelijke onverderfelijkeheid.

O, vliedt de toekomstige toorn en komt als een smekeling aan Zijn voeten. We gaan niet verloren, maar we zijn verloren. We komen niet onder de toorn, maar we zijn onder de toorn. Die de Zoon ongehoorzaam is, die zal het leven niet zien, maar de toorn Gods blijft op hem. Christus droeg de toorn Gods voor een doodschuldig volk. Hij nam de schuld van Zijn ganse Kerk op Zich en God heeft aller ongerechtigheid op Hem doen aanlopen. Als dezelve geëist werd (namelijk die ongerechtigheid) toen werd Hij verdrukt. Zo zeer benauwde Hem de schuld en de zonde van Zijn Kerk, dat Zijn zweet werd gelijk grote druppelen bloeds die op de aarde afliepen.

In zware strijd bad Hij te ernstiger om in die weg Zijn menselijke gevoel te onderwerpen aan de wil des Vaders. Welk een achtergrond van liefde opent zich hier voor verloren Adams zonen en dochteren. Liefde

Inhoud

86e jaargang

Nr. 22

- 1 Jezus' zielelijden
- 2 Momentopnamen uit de vervolgzitting van de Generale Synode 2007 (3)
- 4 Commentaar:
Het wurgkoord wordt aangetrokken
- 6 Ziekten in de Bijbel:
De koning met zieke voeten
- 7 Het curatorium van de Theologische School
- 8 Boekennieuws
- 9 Allerlei wind van leren
- 11 Kerknieuws
- 12 Berichten
- 13 Kerkdiensten

des Vaders, liefde des Zoons, liefde des Heiligen Geestes. Hoe blijkt dat ook als de Heere Jezus Zijn discipelen toespreekt, ze kunnen niet één uur met Hem waken. Petrus zou immers zijn leven voor Hem zetten? De discipelen sliepen als overmand door droefheid. Wat zij uit de verte van Jezus' strijd gezien hadden, had hun niet-begrijpend liefhebbend hart zo bitter verscheurd en vermoeid, dat een doffe afmatting zich van hen had meester gemaakt, en ze waren in een slaap gevallen zonder rust. Het was echter geen slaap zonder schuld. Maar hoe blijkt ook in dat slapen van de discipelen, dat de mens niets meer aan kan brengen om God te bevredigen. Christus heeft de pers alleen getreden en Hij zag toe en er was niemand, die hielp, en niemand die ondersteunde. Tweemaal wekt de Heere Zijn discipelen, maar de derde keer zegt Hij ontfermend: "Slaapt nu voort en rust". Christus had gestreden, gebeden, geworsteld en de overwinning behaald, en nu mogen de discipelen rusten. Het moge tot troost strekken voor een moegestreden volk, voor een volk dat vermoeid en beladen is, een volk dat het ervaart niets tot hun zaligheid te kunnen toebrengen. Moet u klagen over uw traagheid, biddeloosheid, zwakheid des vleses? Bent u aldoor nog aan het werk met uw beweegoffers? O, bedenk dat alles verdiend is. Als er iets van u bij moest, zou het nog voor eeuwig kwijt zijn. Kom tot Hem en Hij zal u rust geven. Hij is de lijdende en betalende Borg. Zijn offer is alleen geldig en een volk dat

uitgewerkt is, valt het vanzelf in de schoot. Naomi was een oude christin met levenservaring, ze kende Boaz beter dan Ruth, ze gaf een wijze raad, ze zei tot Ruth: "Zit stil mijn dochter, totdat jij weet, hoe de zaak vallen zal; want die man zal niet rusten, tenzij bij heden deze zaak zal voleindigd hebben." Het gaat vanzelf of het gaat helemaal niet. Hoe wonderlijk kan het Gods volk soms te moede zijn. Ze kunnen het zelf niet verklaren, ze hebben er geen woorden voor: er schiet alleen maar stille verwondering en aanbidding over. De strijd is Gods volk niet vreemd; soms kunnen de worstelingen bang zijn, er wordt iets gevoeld van Gods toorn en van eigen schuld. De Heere maakt plaats voor Zijn Woord en voor het werk van Christus. Dat mogen ze wel eens zien door de tralies van het Woord, en in verrukking hebben ze

wel uitgeroepen: "Dat, dat is het; o, geef mij Jezus of ik sterf". Op zulke ogenblikken konden ze sterven en ze hebben wel begeerd te sterven. Zo genoten, zo weer weggesloten, dat is de ondervinding daarna. Nu klagen ze het de dichter na: "Och, wierd ik derwaarts weer geleid".

Aanschouw in de hof van Gethsémané uw strijdende Borg, uw biddende Borg en uw bloedende Borg; en de Heere schenke u de oefening des geloofs om Hem alzo te leren kennen, schuldovernemend en plaatsbekledend. Ook voor de onbekeerde medereizigers geldt: Kus de Zoon, opdat Hij niet toorne en gij op de weg vergaat, wanneer Zijn toorn maar een weinig zou ontbranden. Welgelukzalig zijn allen, die op Hem betrouwen.

wijlen ds. A. Hofman

3

Momentopnamen uit de vervolgzitting van de Generale Synode 2007

Tijdens de zitting van de synode op woensdag 30 januari reikte het moderamen aan de afgevaardigden een voorstel uit voor een nieuwe vergaderplaats. Uit de notitie bleek dat de volgende plaatsen in aanmerking komen voor de synode van 2010: Amersfoort, Geldermalsen, Gouda,

Veenendaal en Zeist. In de notitie waren per vergaderplaats een aantal aandachtspunten omschreven. De bereikbaarheid per auto bleek het moeilijkste in beeld te brengen. Uit welke richting afgevaardigden ook komen, men heeft altijd wel te maken met drukke verkeersknooppunten en

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur:
ds. A. Moerkerken.

Bijdragen van medewerkers aan:
ds. A. Moerkerken, Händelstraat 1,
2901 JC Capelle aan den IJssel,
tel. 010-4472388, fax 010-4472263
e-mail: moerkerken@kliksafe.nl

Redacteur: ds. G.J. van Aalst.

Boeken ter recensie en meditaties aan:
ds. G.J. van Aalst, Molendijk 136,
3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten aan:

redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk,
tel. 0180-420865, fax 0180-423583
E-mail: jj.verhage@kliksafe.nl

Aanlevertijd:

Uiterlijk **woensdag 17.00 uur** vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk aan:
Kerkelijk bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: kbgg@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan:
Administratie van De Saambinder:
J. Honkoop, Jan Willem Frisohof 53,
2517 LA 's-Gravenhage,
tel. 070-3514465, fax 070-3512718,
e-mail: saambinder-adv@kliksafe.nl
Postbankno. 256686 t.n.v. de administratie van De Saambinder.

Advertenties € 0,70 per mm.
Familieberichten € 0,40 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 19% btw.

Advertenties dienen **uiterlijk donderdag** in het bezit van de administratie te zijn.
Rouwadvertenties **uiterlijk maandagmorgen** 9 uur.

Abonnementenadministratie
Adreswijzigingen enz. aan:
Kerkelijk bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: kbgg@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden:
Postbanknr. 64327 t.n.v. De Saambinder-
abbonementen te Woerden.

Abonnementenprijzen (bij vooruitbetaling):
voor Nederland: € 11,50 per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober);
voor het buitenland:
€ 23,- per jaar + extra portiekosten.
Canada \$ 110,-; USA \$ 110,-.

Correspondentie-adres
Noord-Amerika:
Mr. Clarence Bleeker
1233 Leffingwell Av, N.E.,
Grand Rapids, Michigan,
U.S.A. 49505.

De redactie kan niet aansprakelijk worden gesteld voor de inhoud van: de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

files. Aan het einde van de avondvergadering was er gelegenheid om kanttekeningen te plaatsen. Enkele afgevaardigden verzochten het moderamen na te gaan of Hardinxveld-Giessendam een mogelijkheid zou zijn. In de wandelgangen gingen daarna ook stemmen op die zich afvroegen of de synode toch niet beter in Utrecht kon blijven... De beslissing zal worden genomen op de slotzitting van de synode D.V. eind maart.

Bijbelverspreiding

Het werk van het Deputaatschap voor bijbelverspreiding kreeg veel waardering van de synode. Er zijn drie werkterreinen: Ghana in West-Afrika (een boekwinkel en leatuurverspreiding), het Russische taalgebied en India. In Ghana werden in de verslagperiode 30.000 bijbels verspreid, ruim 31.000 boeken en 963.000 traktaten. De twejaarlijkse conferenties genieten grote belangstelling. Naar Russisch sprekende gebieden werden zo'n 10.000 pakketten verstuurd. In India werkt het deputaatschap samen met de Oikonomos Foundation, die zorg draagt voor de financiële onderbouwing van het werk, terwijl de leatuurverspreiding tot de verantwoordelijkheid van het deputaatschap behoort. In India werden meer dan een miljoen boekjes verspreid.

Ouderling A. van der Kieft (Barneveld) informeerde naar de boeken, die het deputaatschap naast de Bijbels aanbiedt. Ds. L. Blok, de voorzitter van het deputaatschap, antwoordde dat alleen verantwoorde geestelijke lectuur ter beschikking wordt gesteld: boeken van de Puriteinen, geschriften van R. M. M'Cheyne. Er was ook een vraag over de stand van zaken bij de vertaling van Matthew Henry in het Russisch. Ds. C.J. Meeuse (Goes) kon de vergadering meedelen, dat het eerste deel van het Oude Testament Psalmen tot en met het Hooglied - gereed is. Het tweede deel - een vertaling van de vijf boeken van Mozes - ligt bij de drukker en zal in maart beschikbaar komen.

Het deputaatschap werd bij het uitvoerende werk ondersteund door commissies in Dordrecht en Genemuiden. De synode besloot in een brief aan deze commissies haar bijzondere waardering uit te spreken voor het vele werk dat wordt verricht.

Israël

Het rapport voor het Deputaatschap voor Israël (voor Evangelieverkondiging en diaconale hulpverlening)

maakt melding van de goede voortgang van het werk. Twee werkers konden in de verslagperiode naar het buitenland worden uitgezonden: de heer M.L. Dekker (Israël) en de heer I. van Rijssel (Oekraïne). De steun voor het werk nam in het geheel van de gemeenten toe. Met dankbaarheid kon het deputaatschap mededelen, dat aan de heer M. L. Dekker na een periode van beproeving een A3-visum voor een verblijf van langere tijd werd verstrekt. Er is belangstelling voor Bijbelstudie in Israël. In Oost-Europa is er veel belangstelling voor de gereformeerde geloofsleer, die in seminars wordt behandeld. Zo werd de gehele Heidelbergse Catechismus besproken. Inmiddels ligt er een nieuw verzoek om de Catechismus nog eens te behandelen.

Gemeentevorming is het werk van de Heilige Geest. Als we mogen opmerken dat de Heere daar werkzaam is, dan pas is het mogelijk om aan de vorming van een gemeente te denken.

Het werk van de Heilige Geest

Enkele afgevaardigden vroegen naar de mogelijkheid van gemeentevorming. Ds. Meeuse, voorzitter van het deputaatschap, antwoordde dat we daaraan nog lang niet toe zijn. Er is alleen sprake van Bijbelstudie. Er wordt nog geen catechisatie gegeven. 'Wij zijn geen kerkplanters. Gemeentevorming is het werk van de Heilige Geest. Als we mogen opmerken dat de Heere daar werkzaam is, dan pas is het mogelijk om aan de vorming van een gemeente te denken. Dan zullen er immers ook mannen beschikbaar komen om in het ambt te dienen. Het deputaatschap heeft echt geen blauwdruk klaarliggen om tot gemeentevorming te komen. Ds. Meeuse sprak de hoop van het deputaatschap uit om nog eens een predikant naar Israël te kunnen uitzenden. 'Wij hebben zelf geen vrijmoedigheid naar een predikant om te zien, maar we zouden het als een wonder ervaren als er bij de toelating tot de opleiding voor predikant aandacht zou zijn voor een predikant met een speciale roeping voor Israël'.

Woord en daad

Het deputaatschap biedt veel diaconale hulp: hulp aan leden van Mes-

sias-belijvende gemeenten, hulp aan slachtoffers van terreuraanslagen, noodhulp naar aanleiding van de oorlogssituatie in augustus 2006, hulp aan kinderen die lijden aan een trauma als gevolg van voortdurende raketbeschietingen in Sderot, een gaarkeukenproject in de Oekraïne in samenwerking met het Deputaatschap voor Bijzondere Noden. Enkele afgevaardigden stelden in dit verband de vraag naar de verhouding van Woord en daad.

Ds. Meeuse wees erop, dat het bij het verstrekken van diaconale hulp heel vaak gaat om kleine bijdragen aan leden van Messiasbelijvende gemeenten. Ds. Silfhout ging in op de specifieke situatie in Israël die daarnaast bestaat: de noodzaak om noodhulp bieden aan oorlogsslachtoffers. Dat kan niet altijd worden gekoppeld aan het uitdragen van de bijbelse boodschap. Wel krijgen we altijd de gelegenheid onze motieven toe te lichten. Daarin is een klein beginsel van Woordverkondiging!

Ds. van Ekeveld merkte bij de afsluiting van de bespreking van het rapport op, dat het werk onder Israël onder ons een plaats heeft ontvangen. De tijd van de vervangingstheologie in de Gereformeerde Gemeenten is voorbij. Veel werk mag worden verricht voor en onder de Joden als de 'beminden om der vaderen wil'.

Bijzondere Noden: hulp in het buitenland

Het rapport van het Deputaatschap Bijzondere Noden kwam in de tweede helft van de middagvergadering aan de orde.

Het vermeldde dat de totale inkomsten over de periode 2004-2006 ruim 10,7 miljoen euro hadden bedragen. Dat kan worden beschouwd als uitzonderlijk hoog. De sterke stijging van inkomsten werd vooral veroorzaakt door de giften, sponsorgelden en collecten voor noodhulp aan slachtoffers van de tsunami in Zuidoost Azië. Hiervoor werd 2,8 miljoen euro ontvangen.

Ds. A. Schreuder (Rijssen-Zuid) had gezien de hoge inkomsten in het rapport graag meer aandacht gezien voor de doordenking van het beleid. Ook de preses zag graag iets meer transparantie. Ds. L. Blok, voorzitter van het deputaatschap, tekende aan, dat het beleid van het deputaatschap erop gericht is zo duidelijk mogelijk te maken, waar het geld ook bij noodhulp naar toe gaat. Geprobeerd wordt met name om contacten te leggen

met lokale kerken en hulpverleningsorganisaties die enige aansluiting hebben bij de gereformeerde belijdenis. Dat geldt ook voor het verlenen van structurele diaconale hulp aan projecten en programma's die gericht zijn op verbetering van de levensomstandigheden, zoals het aan de synode voorgelegde mandaat aangeeft. Het deputaatschap wil door het gebruik van het woord 'diaconaal' duidelijk maken dat het geen ontwikkelingshulp biedt. De bekende microkredieten behoren daarom niet tot de hulpverlening. Bijzondere Noden wil een diaconaal deputaatschap zijn en blijven.

Controle van de bestede gelden

Ds. G. J. van Aalst (Klaaswaal) informeerde naar de externe organisaties, die in het land van besteding worden aangewezen voor de controle op de besteding van de gelden. Bijzondere Noden onderzoekt altijd of er in het betreffende land zelf een organisatie

is voor de controle van de gelden. Dat kan een accountantsbureau zijn zoals wij dat kennen. Het kan ook een andere organisatie zijn, die in dat land vertrouwen geniet. Ouderling A. Waaij-enberg (Veen), de secretaris van het deputaatschap, memoreerde een recent evaluatierapport van de hulp in Pakistan. Daarin worden vragen beantwoord als: Is het geld besteed voor het gekozen doel? Wat is het resultaat van de geboden hulp? Het deputaatschap heeft kort geleden ook een persoon kunnen benoemen die de situatie ter plaatse kan opnemen en de werkzaamheden kan controleren.

Na de behandeling van het rapport van Bijzondere Noden werd de middagvergadering op verzoek van de voorzitter door ds. C. Neele gesloten. 's Avonds vergaderde de synode in comité voor de behandeling van een appelschrift.

(wordt vervolgd)

Boskoop, ds. M. Golverdingen

nootschappen alsmede hun zelfstandige onderdelen en lichamen waarin zij zijn verenigd, rechtspersoonlijkheid bezitten. Dus ook de plaatselijke gemeenten en de meerdere vergaderingen. De Generale Synode van onze gemeenten heeft zich onlangs in beginsel uitgesproken om ook aan bepaalde daarvoor in aanmerking komende deputaatschappen de status van zelfstandig onderdeel te geven, waardoor het deputaatschap ook rechtspersoonlijkheid verkrijgt. Dat betekent onder andere dat eigendomsrechten kunnen worden verworven en personeel in dienst kan worden genomen. Men hoeft dan niet de toevlucht te nemen tot de rechtsvorm van een stichting, die beheerst wordt door burgerlijk recht. Een dergelijke stichting kan niet profiteren van de uitzonderingsbepaling in de AWGB. Een deputaatschap, als zelfstandig onderdeel van de kerk, wel. Ik ga daar in dit verband niet verder op in.

Eigen statuut

Datzelfde artikel zegt ook dat de kerkgenootschappen hun zelfstandige onderdelen en lichamen waarin zij zijn verenigd worden geregeerd door hun eigen statuut, voor zover dit niet in strijd is met de wet. De Nederlandse wetgever kent vanuit het beginsel van de scheiding van kerk en staat aan de kerk een eigen positie toe. De AWGB honoreert die positie ook door de kerk van de werking van die wet uit te sluiten. Dat de kerk geregeerd wordt door haar eigen statuut betekent in de praktijk dat de kerk zich niet gelegen hoeft te laten liggen aan allerlei bepalingen van het verenigingsrecht, maar zich mag inrichten op een wijze die beantwoordt aan Schrift en belijdenis. De kerken in de rechterflank van de gereformeerde gezindte hebben hun eigen statuut in de Dordtse Kerkerde van 1618/1619, eventueel aangevuld met bepalingen die vanwege het tijdsgewricht waarin wij leven niet kunnen worden gemist.

Kritiek

Deze eigen plaats van de kerk komt steeds meer onder kritiek te staan. De satan weet dat hij niet direct met het grofste geschut moet komen, maar dat als je begint bij het onderwijs, bij de scholen, dat dit een prima invalshoek is om ook de kerk te ondermijnen. We zien dat gebeuren in de discussie over het rapport van de Europese Commissie waarin Nederland op de vingers wordt getikt omdat naar haar oordeel de nationale wetgeving

COMMENTAAR

Het wurgkoord wordt aangetrokken

Levensbeschouwelijke instellingen kregen tot nog toe aardig de ruimte om homoseksuelen te weigeren. Velen vinden die ruimte groot. Nu daar ook vanuit de Europese Commissie opmerkingen over zijn gemaakt, gaan er stemmen op om die ruimte in te perken. Voor de scholen. Een eerste stap. En dan voor de kerken? Het is vele gelijkheidsdrijvers een doorn in het oog, dat de kerk nog een aparte status heeft. Hoe lang nog? En wat dan?

Scholen

Wat is de huidige situatie? Hoe is de positie van scholen en schoolbesturen? De Algemene Wet Gelijke Behandeling (AWGB) uit 1994 bepaalt dat het weigeren van een sollicitant door een schoolbestuur niet mag vanwege het enkele feit dat iemand homoseksueel is. Als de persoon in kwestie zijn levensstijl openlijk uitdraagt wordt het anders. Deze zogenaamde enkelefeit constructie is een compromis dat werd bereikt tijdens de politieke dis-

cussie rond de invoering van de AWGB.

De kerk

Voor de kerk is in de wet een uitzondering gemaakt. De AWGB is niet van toepassing op rechtsverhoudingen binnen kerkgenootschappen alsmede hun zelfstandige onderdelen en lichamen waarin zij zijn verenigd, alsmede binnen andere genootschappen op geestelijke grondslag en op het geestelijk ambt. In de juridische terminologie van de wet betekent dit dat kerken niet vervolgd kunnen worden wegens discriminatie op grond van godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht, nationaliteit, hetero- of homoseksuele gerichtheid of burgerlijke staat.

Die uitzondering voor de kerk staat in direct verband met de positie van de kerk in de samenleving en ten opzichte van de overheid. In Nederland kent de wet aan de kerk nog een eigenstandige positie toe. Artikel 2.2. van het Burgerlijk Wetboek zegt dat kerkge-

te veel ruimte biedt aan kerken, scholen en overige levensbeschouwelijke instellingen. Sommige partijen in de Tweede Kamer staan te trappelen van ongeduld om met dit rapport in de hand de scholen te dwingen om homoseksuelen als leerkracht te aanvaarden. Ook en juist de reformatische scholen. Zij zijn het immers die zich verzetten tegen het libertijnse gedachtegoed en zich willen laten leiden door het Woord van God, dat niet onduidelijk is op het punt van de homoseksualiteit. Ook al gaat het rapport van de Europese Commissie daar niet over, toch moet deze vrijheid van de reformatische scholen zo spoedig mogelijk sneuvelen. De antidiscriminatiewetgeving moet worden aangescherpt. Velen verwachten dat een initiatiefwet op dit punt geen steun zal krijgen van de PvdA, omdat dat de coalitie in gevaar brengt. De CU zal zich daartegen immers verzetten. Maar dat is slechts een kwestie van tijd. Dit kabinet zit ook niet altijd.

Opgekropte tegenzin

De antichristelijke machten moeten zich vanwege de samenstelling van het kabinet nog wat inhouden, maar die opgekropte tegenzin tegen alles wat christelijk heet, zal zich op een gegeven moment ontladen. Zullen dan de kerken aan de beurt zijn? Zal dan de kerk zijn aparte positie in wet en regelgeving gaan verliezen? Er hoeven niet zoveel wetten voor gewijzigd te worden en de massa van het Nederlandse volk zal er niet om treuren. Als die aparte positie van de kerk verdwijnt, wat zullen dan de gevolgen zijn? Zal ik niet meer mogen zeggen op de preekstoel dat homoseksualiteit zonde is? Zal het antidiscriminatiebeginsel zover worden doorgevoerd dat godsdienst geheel en al wordt verbannen naar de persoonlijke levenssfeer en dat het uitdragen van een godsdienstige overtuiging, of dat nu in de kerk of buiten de kerk gebeurt, een zaak is van het private domein en dat daarover in het publiek moet worden gezwegen? Want het gaat om meer dan alleen het toelaten van homoseksuelen. Dat is niet de enige zonde. Het gaat om het Woord. Om de verkondiging daarvan. Het gaat ten diepste om het levende Kind. Beseffen we dat nog wel?

Dictatuur van de meerderheid

En dan? Hoe moet het dan? Moet de kerk dan ondergronds gaan? Als het wurgkoord van het antidiscriminatiebeginsel zo strak wordt aangetrokken

dat we niet meer ademen kunnen en we dreigen te verstikken in de dictatuur van de geseclariseerde meerderheid? Want dat is het: de dictatuur van de meerderheid van ons volk dat zich heeft afgekeerd van de christelijke normen en waarden, die ons volksleven eeuwenlang hebben gekenmerkt. En of we nu al zien waar dat in onze samenleving toe heeft geleid: toenemende agressie, criminaliteit, onveiligheid door rondhangende jongeren, enz. toch moet onze samenleving worden ontdaan van de normen van Gods Woord, die zo heilzaam zijn voor volk en samenleving. Koste wat kost drijft men het tot het uiterste. Zal de wal het schip keren? Daar moeten we maar niet van uitgaan. De duivel laat zich niet tegenhouden. Als de Heere niet ingrijpt ziet het er zowel voor de reformatische scholen als voor de kerk in Nederland niet hoopgevend uit. Waar een mens zich heeft ontworsteld aan de als knellend ervaren banden van de christelijke moraal, zal hij zich niet weer willen laten binden. Hij is reeds gebonden, alleen zijn de ogen er voor gesloten. Gebonden in de greep van de overste van de wereld, die de mens gebruikt om zijn verwoestende plannen uit te voeren.

De donkere wolken van de godverlatenheid boven Nederland en West Europa worden wel donkerder en dreigender. Toch is dat geen reden om moedeloos te worden.

Toekomst

We weten niet waarop de discussie over het rapport van de Europese Commissie uitloopt. Alles wordt op alles gezet om zelfs zaken die in dit rapport niet aan de orde zijn gesteld, op de agenda te krijgen. Of het zal lukken? De toekomst is in Gods handen. De donkere wolken van de godverlatenheid boven Nederland en West-Europa worden wel donkerder en dreigender. Toch is dat geen reden om moedeloos te worden. Heeft de Heere Jezus niet al deze dingen voorzeggd? De ketterijen moeten komen. Wee degene door wie ze komen. Maar ze moeten komen, want het gaat naar het einde. Ook in deze zaken horen we de naderende voetstappen van Hem, Die gezegd heeft dat dit nog maar een

beginsel is van de smarten. De Heere regeert. De kanttekenaren maken daarbij de opmerking: "De zin van deze woorden is: God is de ware en eeuwige Koning, Die van eeuwigheid geregeerd heeft, nu nog regeert en in alle eeuwigheid zonder einde regeren zal." De gedachte daaraan bewaart voor moedeloosheid. Hij heeft alles in Zijn hand. En het loopt Hem niet uit de hand.

Persoonlijke verantwoordelijkheid

Voor ons blijven er twee dingen over. Dat is in de eerste plaats onze verantwoordelijkheid. En vervolgens ook ons persoonlijk staan in deze maatschappij. Dat God regeert ontslaat ons niet van onze verantwoordelijkheid. We maken deel uit van de Nederlandse volk. Waar we kunnen en waar we daartoe geroepen worden moeten we een krachtig protest laten horen tegen de steeds verdergaande uitholling en vernietiging van alle christelijke normen en waarden. Dat is niet alleen een taak van de kerk, maar van elk lid van de kerk in het bijzonder. Van christenen wordt immers gevraagd dat zij zijn een zoutend zout en een lichtend licht te midden van een krom en verdraaid geslacht. Die verantwoordelijkheid zal ons des te meer drukken als we als mede schuldig aan de geestelijke verwording in ons land ons hebben leren kennen. Wij zijn van het heilspoor afgegaan. De vinger moet naar onszelf toe gericht. Ook ons persoonlijk staan in deze samenleving is in het geding. Stralen wij nog iets uit in onze omgeving van het: gij geheel anders? En als dat in de toekomst van ons gevraagd wordt, zijn we dan bereid om te lijden om der gerechtigheid wil? We kunnen ons van deze zaken niet afmaken met de houding van: het komt toch allemaal zoals het komen moet. We mogen wel bidden of de Heere ons wil brengen op de plaats van ware ootmoed. Want wat zijn we ook als christenen ver van onze plaats. De Heere moge nog over ons en over ons land opstaan ten goede. En als het gaat zoals we vrezen dat het gaan zal, geve de Heere ons dat we met de toekomst van onze kinderen en kleinkinderen mogen verkeren aan Zijn genadetronn met de bede of de Heere hen hartvernieuwende genade wil schenken, maar ook of Hij hen wil bijstaan in de bangheid van de tijden. Want wat bij alle omstandigheden blijft is: Uw God, o Sion, is van geslacht tot geslacht.

Capelle aan den IJssel, ds. W. Silfhout

Een koning met zieke voeten

Als we ergens in de Bijbel een voorbeeld willen vinden over een helder levensbegin en een donker levenseinde, moeten we bij een vorst in het Oude Testament zijn. De Bijbel vermeldt het van Asa, de koning van Juda. De Schrift spreekt zelfs over zijn eerste en laatste geschiedenissen (2 Kron.16:11).

Helder levensbegin

Zijn grootvader was koning Rehabeam, die zijn hart niet richtte om de Heere te zoeken. En zijn vader was de goddeloze koning Abia. Koning Asa vreest de Heere. Hij doet wat goed en recht is in de ogen des Heeren. Hij breekt de afgoden af en neemt de hoogten weg. Als er een leger van honderdduizenden Moren het tweestammenrijk wil binnenvallen, roept Asa tot de HEERE, zijn God om hulp. Hij belijdt het: 'Wij steunen op U'. De HEERE helpt en de Moren vluchten. De grote buit is voor Asa. Vervolgens treden koning Asa en het volk onder het zweren van een eed in een verbond met de HEERE. Zij beloven de HEERE te zullen zoeken met hun ganse hart en met hun ganse ziel. Wie de HEERE niet zoekt, zal gedood worden.

In de tempel brengt Asa brengt zilver, goud en vaten, afkomstig uit het huis van zijn vader. Zelfs zet hij zijn grootmoeder Maächa af als koningin, omdat zij een afgrijselijke afgod in een bos heeft gemaakt. Hoewel de

De middelen die de Heere gegeven heeft, mogen gebruikt worden.

De zonde van Asa was dat hij alléén op de medicijnmeesters steunde.

hoogten niet worden weggenomen, is het hart van Asa volkomen met de HEERE. Zijn godsdienst is ongeveinsd. GodsWet is het richtsnoer van koning Asa en en zijn volk Juda. De Heere zegent dit met een periode van

Doch in de tijd zijns ouderdoms werd hij krank aan zijn voeten.

(1 Kon.15:23b)

rust en voorspoed in het land. Gedurende 35 jaar is er geen oorlog.

Donker levenseinde

Helaas valt er over de laatste periode van het leven van Asa een donkere schaduw. Het botert niet tussen koning Asa en Baësa, de koning van Israël. Asa heeft veel last van de koning van Israël. Koning Baësa bouwt op een belangrijke verbindingsweg tussen Juda en Israël een stad, Rama. Daarbij heeft hij ook nog eens met de koning van Syrië een verbond gesloten. Het lukt Asa dit verbond ongedaan te maken. Hij sluit namelijk zelf een verbond met Benhadad, de koning van Syrië, in ruil voor het zilver en het goud uit de tempel. Benhadad valt hierop het tienstammenrijk aan. Als Baësa dat hoort, staakt hij de bouw van Rama. Vervolgens laat koning Asa Rama afbreken. Dan zendt de Heere een van zijn getrouwe dienstknechten. De profeet Hanani moet tegen koning Asa gaan zeggen dat hij zottelijk heeft gehandeld, omdat hij gesteund heeft op de koning van Syrië. Er zal daarom weer oorlog komen. Hoe reageert Asa? Luistert koning Asa, een kind van God, naar de waarschuwing van een knecht van God? Nee! Hij wordt toornig. Hij sluit de profeet Hanani zelfs op in een van de meeste vunzige kerkers, met de voeten in het blok! Dan wordt Asa in zijn 39e regeringsjaar ziek. Hij krijgt een ziekte aan zijn voeten.

Zieke voeten

Het is niet eenvoudig om te zeggen aan welke ziekte koning Asa leed. De gegevens zijn te summier om met zekerheid een diagnose te stellen. De Bijbel vermeldt ons drie zaken: Asa was al oud, hij was ziek aan beide voeten, en de ziekte werd zeer hevig (2 Kron.16:12).

De kanttekenaren en andere bijbelverklaarders gingen uit van *jicht*. Hierbij ontstaat door neerslag van kristallen een gewrichtsonsteking. Jicht komt voor in aanvallen en treedt in 90% van de gevallen in één gewricht op. Meestal is een van de grote tenen rood en gezwollen. De eerste aanval begint rond de middelbare leeftijd. Jicht kan chronisch worden. We kunnen ons voorstellen dat eeuwen geleden, toen er praktisch nog geen medicijnen waren, relatief vaak chronische jicht voorkwam. Het is dus niet uitgesloten dat Asa leed aan jicht.

Toch ligt het meer voor de hand om te denken aan een aandoening die vaker aan beide voeten en op oudere leeftijd voorkomt. We moeten dan bijvoorbeeld denken aan *perifeer vaatlijden*. Hierbij is de doorbloeding van de benen en vooral van de voeten verminderd. Dit komt door vernauwde slagaders als gevolg van verkalking. Deze aandoening is meestal zeer pijnlijk. Er treden gemakkelijk wondjes op, die moeilijk te genezen ontstekingen veroorzaken. Ook kunnen stolsels ontstaan in de vaten. In onze tijd wordt een soort bloedverdunner voorgeschreven en is een (voor)voetamputatie soms zelfs noodzakelijk.

Medicijnmeesters

Matthew Henry schreef dat Asa's straf aan zijn zonde beantwoordde: 'Hij had de profeet in de boeien geslagen, nu heeft God hem in de boeien geslagen'. Gaat Asa nu Zijn God zoeken? Nee! Hij zoekt de hulp van de medicijnmeesters (2 Kron.16:12). Dit handelen van Asa wordt in de Bijbel als zonde en dwaasheid beschouwd. Toch mogen we uit deze bijbeltekst niet afleiden dat het raadplegen van artsen zondig is. De middelen die de Heere gegeven heeft, mogen gebruikt worden. De zonde van Asa was dat hij alléén op de medicijnmeesters steunde. Waarschijnlijk waren de medicijnmeesters zelfs heidense boze-geestenbezwervers. Asa zocht God niet, Die het gezegd heeft: Want Ik ben de HEERE, uw Heelmeester (Ex.15:26). Wat een schril contrast met de belijdenis uit zijn jonge jaren!

Met de nachtschuit vertrokken

Zijn pijnlijke ziekte brengt hem helaas niet onder God. Voor Asa's ziel waren de laatste levensjaren zeer donker. Hij is niet, zoals David weleer, in de schuld gekomen. Twee jaar later sterft hij. Zijn dode lichaam wordt gelegd op een bed dat gevuld is met

Theologische School

Zo de Heere wil en wij leven zal het Curatorium van de Theologische School vergaderen op maandag 19 mei tot en met woensdag 21 mei. Deze dagen zijn bijzonder bestemd om de personen te horen die begeren toegelaten te worden tot het volgen van de lessen aan onze Theologische School.

De God aller genade ontferme Zich over onze gemeenten in het Aanzicht van Sions Koning. Hij verlene ons uit Zijn volkomen Middelaarsbediening de hemelvaartsgeschenken van herders en leraars. Tot de uitbreiding en instandhouding van Zijn Koninkrijk kunnen de dienaren des Woords niet gemist worden! De grote Zender schikke ons toe, die van Hem verkoren en geroepen zijn tot deze onmogelijke maar zo heerlijke taak.

In het midden van ons mocht een gedurig gebed opgaan, tot het welzijn van Sion en voor de uitbreiding naar Zijn Koninkrijk. Van onze kant zijn er geen redenen, immers alles getuigt tegen ons. Maar naar het vrije van Zijn eeuwig welbehagen mocht God opstaan en Zich over Sion ontfermen.

Alleen die personen kunnen worden gehoord die een attest van hun kerkenraad hebben ontvangen.

Bij de aanmelding gelden de volgende voorwaarden:

- 1) degene die zich aanmeldt, is minstens één jaar belijdend lid

van onze Gereformeerde Gemeenten.

- 2) bij de aanmelding dient een door de kerkenraad verleend attest te worden ingesloten. Dit attest is aan de betrokkene persoonlijk overhandigd.
- 3) de schriftelijke aanmelding moet vóór zaterdag 26 april 2008 in het bezit zijn van de secretaris.

Aan de kerkenraad wordt een formulier toegezonden ter volledige invulling.

Aan de persoon, die zich heeft aangemeld, wordt een formulier toegezonden waarop de van belang zijnde persoonlijke gegevens door hem worden verstrekt.

Indien de gemeente vacant is, is het noodzakelijk dat de consulent aanwezig is op de betreffende kerkenraadsvergadering.

Op het formulier dient de mening van de consulent te worden weergegeven.

Genoemde formulieren dienen zo spoedig mogelijk aan de secretaris van het Curatorium te worden teruggezonden.

De betrokkene ontvangt tijdig bericht op welk adres en op welk tijdstip hij verwacht wordt om gehoord te worden.

Alle correspondentie moet worden gericht aan de secretaris van het Curatorium:

**Ds. M. Karens
Sigmondstraat 49
4251 ZA Werkendam**

De opdracht van de Heere van de oogst heeft ook nu niets aan kracht ingeboet.

"Zegt gijlieden niet: Het zijn nog vier maanden en dan komt de oogst?"

Zie, Ik zeg u: Heft uw ogen op en aanschouwt de landen, want zij zijn alrede wit om te oogsten."

Johannes 4:35

Laten wij dan de Heere van de oogst bidden dat Hij nog arbeiders in Zijn (!) oogst uitstote. Bij dit laatste woord schrijven onze kanttekenaren: 'dat is uitzende, hun door de kracht van Zijn Geest gewillig en bekwaam gemaakt hebbende'.

In deze oproep is begrepen het uitzien naar mannen die (na opleiding) als zendingspredikant mogen uitgaan. De nood dringt ook op de onderscheiden zendingsgebieden! Of zo het mogelijk zou zijn om te dienen onder het Joodse volk, de beminden om der vaderen wil. *"En dit Evangelie des Koninkrijks zal in de gehele wereld gepredikt worden tot een getuigenis allen volken; en dan zal het einde zijn."*

De curatoren bevelen zich, met de docenten en de studenten bij de voortduur in uw aller voorbede aan. Bijzonder ook de rector ds. A. Moerkerken. De Heere verlene ons elkaars lasten te mogen dragen en alzo de wet van Christus te mogen vervullen.

Namens het curatorium:

Ds. J.J. van Eckeveld, voorzitter
Ds. M. Karens, secretaris

verschillende specerijen, naar apothekerskunst bereid. Bij de begrafenis worden kostelijke en welriekende specerijen verbrand. Deze koninklijke begrafenis getuigt van het grote respect dat zijn volk voor hem behouden heeft, ondanks zijn gebreken en zwakheden van zijn laatste levensjaren.

De vragen die het levenseinde van koning Asa oproepen, worden bijzonder treffend beantwoord door ds. Joh. v.d. Poel. In zijn boek *Hulpeloos tot Hem gevloeden* schreef de Oud Gereformeerde predikant: 'Als er een afval der heiligen geweest was, dan was Asa afgevallen. Hij was echter verkoren, en daarom bleef hij verkoren en

zijn schuld was betaald. Asa is alzo met de nachtschuit vertrokken, en om des verbonds wil aangekomen in een land, waar nooit zijn voeten meer door krankheid zullen geslagen worden; daar wandelt hij zo licht als een hinde voor de troon Gods.'

Capelle aan den IJssel, H.J. Agteresch

**Drs. Sabine Hiensch en
drs. Martin van Wijngaarden (red.):
Martin Luther, zijn leven, zijn werk.
Uitg. Kok – Kampen.
ISBN 9789043514156, 288 blz.,
€ 29,90.**

Over Maarten Luther is al heel veel geschreven. Hij is ook een boeiende figuur. In de geschiedenis van Gods kerk heeft hij een belangrijke plaats ingenomen. Het boek *Martin Luther, zijn leven, zijn werk* is een royaal geïllustreerd standaardwerk over de mens en theoloog Martin Luther. In het eerste hoofdstuk wordt het beeld getekend van de veranderende tijd waarin Luther leefde. Ontwikkelingen in de wereld en in de kerk worden besproken. Vervolgens worden we meegenomen naar Luther als monnik en als docent. Daarbij gaat het vooral over ontwikkelingen in zijn eigen leven. In het derde hoofdstuk komt zijn theologie aan de orde. De leer van de rechtvaardiging vormt het hart. Zijn persoonlijke zielenworsteling is van beslissende betekenis geweest. In een afzonderlijk hoofdstuk wordt ingegaan op het *Sola Scriptura*. In de confrontatie met zowel Rome als met de Dopersen is dit *Sola Scriptura* het vaste richtsnoer voor Luther. In dit hoofdstuk komen ook medestanders en leerlingen van Luther naar voren. De hervormer van Wittenberg had veel contacten en heeft op veel mensen invloed uitgeoefend. Een geweldige beweging kwam tot stand. Kern is de reformatorische theologie. "Zij onderscheidt zich van de scholastieke theologie niet alleen door haar inhoud, maar ook door de wijze waarop zij tot stand is gekomen. Luthers theologie is ten diepste een doorleefde, persoonlijk ervaren theologie. Aanvechtingen, twijfels en worstelingen horen bij het verwerven van deze ervaring. Zij bleven een onderdeel van Luthers leven en geloven. Maar hij had wel geleerd dat hij deze aanvechtingen niet op eigen kracht hoefde te overwinnen". In de volgende hoofdstukken komen ook vele andere onderwerpen aan de orde. Er is te lezen over de confrontatie met Rome, over uitingen van kunst, over Luthers houding tegenover de Joden, over de relatie met Duitse

vorsten, met de keizer, met andere reformatoren. De lezer wordt over een breed spectrum geïnformeerd. Diverse professoren en andere wetenschappers leverden een bijdrage aan deze rijk geïllustreerde en goed gedocumenteerde uitgave. Het is een kloek werk dat uitgeverij Kok, mede door sponsoring, tegen een lage prijs op de markt heeft gebracht. Een gelegenheid voor liefhebbers van de kerkgeschiedenis en een verrijking voor de boekenkast.

Krimpen a/d IJssel, ds. P. Mulder

**Zeven predikanten van
de Gereformeerde Gemeenten:
"Er is een plaats bij Mij!"
Uitgave van de kerkenraad Geref.
Gemeente Den Helder.
ISBN 9 789055 514564, 138 blz.,
€ 13,90.**

Den Helder ligt ver weg, maar wordt niet vergeten. Dat bleek wel in het bijzonder toen het kerkgebouw van onze gemeente enige tijd geleden te maken kreeg met een lekkend dak. Een nieuw dak was noodzakelijk, maar financieel niet op te brengen voor deze kleine gemeente. Door een groot aantal giften en leningen uit het hele land kon het nieuwe dak er komen. De gemeente was verrast over dit meelevende en financieel meedragende Den Helder laat echter opnieuw van zich horen. De kerkenraad heeft een prekenboekje uitgegeven. Dhr. W. van Belzen heeft zeven preken, die in de achterliggende jaren in Den Helder zijn gehouden, op papier gezet. Dit niet gemakkelijke werk is goed geslaagd. De preken zijn zeer goed leesbaar. Zowel voor persoonlijk gebruik als voor de leesdienst. Van de volgende predikanten is een preek opgenomen: ds. A. B. van der Heiden, ds. B. van der Heiden, ds. C.J. Meeuse, ds. J. Baaijens, ds. C.A. van Dieren, ds. J.J. Tanis en ds. J.S. van der Net. Het boekje is met zorg samengesteld in samenwerking met wijlen ouderling A. de Vreugd. Vijf preken zijn in het jaar 1989 gehouden. Het is opvallend dat in verschillende preken de inhoud van de titel van het boekje terugkeert. De gehele gemeente wordt aangesproken, de onbekeerden

maar ook Gods volk. De Heere weet wat de vrucht van deze preken in Den Helder is geweest. Hij moge deze uitgave tot zegen stellen, ook buiten Den Helder. We bevelen deze uitgave van harte aan en u begrijpt dat de opbrengst ten goede komt van de kerk. U kunt dit boek bestellen bij: dhr. W. van Belzen, Dennenstraat 22, 1783 GX Den Helder, tel. 0223-632041 (19.00-21.00 uur), e-mail: w.vanbelzen@kpnplanet.nl

Lisse, ds. C. Neele

**Ds. G.M. de Leeuw,
Onveranderlijke liefde.
Uitg. De Ramshoorn – Goes,
ISBN 90-76466-49-1, 190 blz., € 16,75.**

Op de man af. Zo kunnen deze tien preken van ds. De Leeuw gekarakteriseerd worden. Dit betekent dat de preken niet beschrijvend, maar aansprekend zijn. Jong en oud komen in de preken op gunnende wijze aan bod. Onder de preken bevinden zich bekende stoffen, zoals over de doop van Christus, Rachab en de Moorman. Gelukkig zijn er ook verschillende minder bekende stoffen behandeld, zoals de leerzame preken over het vasten, het dragen van het juk van Christus en over de zonde tegen de Heilige Geest. De preken kenmerken zich door een eenvoudig, schriftuurlijk-bevindelijk karakter.

Alle preken dateren uit de perioden dat ds. De Leeuw vanuit Amerika in Nederland over was. De samenstellers van deze preken hebben zich zoveel mogelijk aan de uitgesproken tekst gehouden. Dit betekent echter dat er taalkundig nog wel een en ander verbeterd had kunnen worden. Ook staan er enkele plaatsgebonden opmerkingen in. De preken komen uit het eeuwig welbehagen Gods op. Tegelijk functioneert de verantwoordelijkheid van de mens ten volle. Dit is in de lijn van de Dordtse Leerregels. Ook wijst de prediker voortdurend op de verschillende oefeningen in de genadekenis, zoals hij mijns inziens de tekst van Zefanja 3:12 terecht in het stuk van de heiligmaking plaatst. Het is niet geheel duidelijk waarom bijbelteksten de ene keer cursief afgedrukt worden en de andere keer niet. Aan dit soort zaken zou de uitgever wat meer aandacht mogen geven. Al deze dingen komen niet in mindering op de keurige uitgave van het boek en de wens dat het door velen tot zegen gelezen mag worden.

Rijssen, ds. C.A. van Dieren

Zondig toneel

De prins van Oranje heeft in 1575 een bezoek gebracht aan Dordrecht. Ter ere hiervan hebben de rederijders in die stad een toneelstuk opgevoerd. De hofpredikant, Jean Taffin, is er echter bezwaard over en hij schrijft hierover aan zijn Delftse collega Arent Cornelisz. Hij wil kennelijk diens mening over deze zaak, die hij ook met de prins wil bespreken. We zien daaruit dat de bezwaren tegen toneelspel tot in de hoogste kringen besproken werden. In onze tijd lijkt het wel eens of deze bezwaren, die tegen de speelfilm in dubbele mate zouden moeten worden ingebracht, zelfs onder ons niet meer bespreekbaar zijn.

Taffin formuleert zijn bezwaren met name in de volgende punten:

1. Gewijde zaken worden ontwijfd en goddeloze of belachelijke zaken worden behandeld.
2. De spelen zijn in strijd met het derde gebod, omdat de naam des Heeren ijdel wordt gebruikt en al wie dit doet, niet onschuldig is.
3. Het gaat om hebzucht, pronk en vermaak of genot.
4. Waren vroeger de rederijdersspelen wel nuttig geweest in de bestrijding van allerlei roomse dwalingen, dan heeft God gebruik gemaakt van de slechte werken van mensen om er voordeel aan te ontlenen. Het betekent evenwel niet dat daarom die werken goed zijn.
5. Vertoningen op zondag zijn dubbel zondig. De sabbat wordt geschonden en met gaat niet naar de kerk.

6. Het betreft activiteiten van werkloze lieden, die de staat geen enkel nut brengen.
7. In de Israëlitische en apostolische kerk is er geen voorbeeld van aan te wijzen. De heilige wijsheid van die kerken verdient de voorkeur boven de verdorvenheid van onze tijden.
8. Taffin verwijst tenslotte naar overwegingen die Arent Cornelisz. voor die tijd al aan hem had geschreven.

Welke bezwaren Arent Cornelisz. zelf had ingebracht, kunnen we wellicht afleiden uit de bezwaren die de nationale synode van Dordrecht in het jaar 1678 heeft geformuleerd. Op die synode was hij namelijk scribe. Behalve hierboven genoemde bezwaren spreekt men daar ook over de gevolgen van de toneelspe- len: Er volgen veel 'ongeschicktheden' uit, zo stelt men op die vergadering, doelend op de zonden die worden vertoond en die door de mensen worden overge-

nomen en uitgeleefd. Ook wijst men erop dat de spelers de christelijke leer en zeden vervalsen en verderven en Gods Woord ontheiligen.

Latere kerkelijke vergaderingen hebben dikwijls, op alle niveaus, het toneelspel veroordeeld en bestreden, met nog veel meer argumenten dan de hier genoemde. Maar laten we hier al de nodige lessen uit trekken:

1. Door het uitbeelden en naspelen van bijbelse geschiedenissen in drama of speelfilm wordt de waarheid geweld aangedaan. Gods Naam en Zijn openbaring worden ontheiligd.
2. Het doel van toneelspel en speelfilm is meest ijdel vermaak en van ieder ijdel woord moeten we eenmaal rekenschap geven in de dag van het oordeel zegt de Heere Jezus (Matth. 12:36).
3. Meent men een goed doel te beogen, dan nog is het middel zondig, want toneelspel en speelfilm zijn in strijd met het negende gebod.
4. Bij toneel en speelfilm worden veel zonden nagespeeld, waardoor dubbel gezondigd wordt en de mensen aangezet worden tot het kwade.
5. Wie toneel of speelfilm verdedigt, handelt in strijd met Gods Woord en met de opstelling van Zijn kerk in vroeger tijd.

Goes,

ds. C.J. Meeuse

Allerlei wind van leren

Ik begin bij die vooruitstrevende basisschool in 's Hertogenbosch. De Bossche Broekschool. Weet u hoe leerlingen daar hoofdrekken leren? Geen gestamp of gedreun, maar spelend cijferen.

Het dartspeel is geïntroduceerd. U weet wel, pijltjes gooien op een bord

met getallen. Zo'n bord hangt in het lokaal. En bij het darten moeten de leerlingen snel kunnen rekenen. Kinderen gaan daarna verder op de computer naar darts@school om lespakketten op te halen. Drie lessen in de klas, één in de gymzaal. Ze zijn enthousiast. Zo kun je leerlingen tenminste motiveren. Zo genieten ze. Is

dit nu onderwijs opleuken of gewoon tactisch inspelen op didactische mogelijkheden?

Gedoe over leren

Echt, je zou door de bomen het bos niet meer zien. Ik noem wat termen en begrippen en stel vragen. Het oude en het nieuwe leren. Hoe krijg ik mijn leerlingen nu het beste gemotiveerd? Hoe raak ik hun hart? Daar gaat het toch om, dat ze betrokken zijn op de omringende, diepere werkelijkheid? Het moet uitdagend onderwijs zijn. Ik wil mijn leerlingen tevens vormen. Maar het moet ook nuttig zijn voor later. En hoe bereiken zij het hoogste

leerrendement, want de inspectie en de ouders kijken mee? Mag ik nog gewoon uitleggen? En kunnen kinderen nog luisteren? Rust en concentratie worden door leerlingen zelf nog steeds hoog gewaardeerd? En het praktisch bezig zijn dan, hoe staat het daar mee? Moeten leerlingen niet zoveel mogelijk vaardigheden beheersen? Zonder samenwerken en groepswork leren ze niet veel. Zoveel mogelijk afwisseling is ook van groot belang, zegt een ander. Anders wordt het saai, de spanningsboog van een kind is niet groot. *Hoe vind ik mijn balans in onderwijsland met zoveel opvattingen en meningen?*

Leren met de computer

Ik heb een folder voor me van het negende Nationale e-learning congres. Alles over leren met de computer, digitaal leren. Het congres werd op 23 en 24 januari 2008 in Eindhoven gehouden. Het gaat over nieuwe vormen, technieken en didactische inzichten. Eerst maar weer wat termen. E-learning en Elo's, elektronische leeromgevingen, waarbij dus alleen met behulp van de computer wordt geleerd. Zonder ICT is goed onderwijs in onze tijd ondenkbaar. We spreken in het directieoverleg over het huiswerkbegeleidingaanbod. Online leren. Een taalbijspijkerkursus geheel via de computer. Ziet er goed uit. We hebben te maken met de Computer Game generatie, gewend aan Interactieve Kicks. In het Hoger Onderwijs gebruikt de docent het vriendennetwerk Hyves, omdat sociale netwerken passen in de belevingswereld van de student. Er wordt geëxperimenteerd met leren in virtuele werelden. Games veroveren het onderwijs, educatieve toepassing van het spel, second life en kennisonwikkeling. Ik zou door kunnen gaan... Juist in een tijd van leraarschaarste gaat men alternatieve leerbronnen promoten en benutten. Amerika loopt voorop. *Zijn leren en kennis opdoen enerzijds en ontmoeting en wezenlijke contacten anderzijds, te scheiden? Waar komen we over tien jaar uit?*

Goed onderwijs

Maar, zult u vragen, wat is nu uw eigen mening over leren? Wat ik goed onderwijs vind? Ik gebruik een beeld. Op een zomerdag zie ik dat een leerling in de klas met zijn horloge bij een ander in het gezicht schijnt. Eigenlijk is het werk van een leermeester "spiegelen". Hij vangt het licht op vanuit de

Bron, Gods Woord, vanuit de omringende werkelijkheid, vanuit de natuur, vanuit andere kennisbronnen en spiegelt dit op het hart van de leerling. Probeert vanuit de Bron het hart te raken, te verlichten, te verwarmen. Probeert de leerling zicht te geven op de bronnen. Dat is een zoektocht. De lichtbundel zigzagt nogal eens rond. Een docent moet kunnen richten om zijn doel te bereiken. Spiegelt kennis, zodat de leerling wijsheid krijgt. Dan moet de leerkracht geen doorgeefluik zijn, maar zelf ook beschenen worden. *Als ik kort moet zeggen hoe ik leren zie, dan ben ik voor goede uitleg in ordelijke interactie om leerlingen in te leiden in zingevende en waardevolle leerstof, gebruik makend van actieve werkvormen met van tijd tot tijd een verrassende (ICT) afwisseling.*

**Probeert vanuit de Bron
het hart te raken, te
verlichten, te verwarmen.**

Kennis en vaardigheid

In Gibeon verschijnt de Heere aan Salomo in een droom (1 Kon. 3: 5). "Begeer wat Ik u geven zal." De koning mag een oprechte keus doen. In doorleefde afhankelijkheid. Zonder U kan ik niets doen. Hij heeft kleine, geringe gedachten van zichzelf. Hij wenst een verstandig, wijs hart. Een horend hart. Boeiend is het om te lezen wat de kanttekeningen zeggen over *wijsheid en wetenschap*. Citaat: "Versta hier door de wijsheid een vaste en grondige kennis van alle Goddelijke en menselijke rechten, naar dewelke een koning leven moet om God te behagen en zijn volk te behouden. En onder wetenschap of verstandigheid moet men verstaan de kloekheid des geestes, hem van God bijzonder ingestort, om die wijsheid recht te gebruiken en naar de rechten of wetten in het werk te stellen." Een helder evenwicht tussen kennis en vaardigheid! Geldt ook nog in onze tijd voor elke (beroeps)opleiding. Zorg er voor dat leerlingen gedegen kennis hebben, maar dit ook regelmatig kunnen toepassen. *Ontstaat er niet veel verwarring over nieuw leren doordat men dit evenwicht uit het oog verliest?*

Leven lang leren

Men spreekt vandaag over lifelong learning. En dat is nodig! Ontwikke-

lingen gaan snel. We moeten bijblijven. Een automonteur die nog onder de motorkap wil sleutelen zoals hij dat vijftig jaar geleden deed, loopt vast. Hij zoekt storingen op met behulp van de computer. Leernetwerken krijgen een steeds grotere plaats, waarbij men om competenties te ontwikkelen gebruik maakt van computers, internet, mobiele telefoons en andere nieuwe technologieën. Vooral vanuit Europa stimuleert men het leven lang leren. Maar Nederland zelf wil voorop. Onze overheid wil tot de drie best presterende landen van Europa behoren. Hier zien we dat de grens van normaal ontwikkelen wordt overschreden en dat we terecht komen in ongezonde prestatiedrang. Als het gaat over leven lang leren denk ik aan Zondag 44 van de Heidelbergse Catechismus, vraag en antwoord 115. Over het scherp preken van de tien geboden. Waarom toch? Luister maar: "Opdat wij ons *leven lang* onze zondige aard hoe langer hoe meer *leren* kennen..." Dat is ook leven lang leren. Dan gaan we niet vooruit, maar worden we kleiner en minder. Dit staat ons tegen, we willen een opwaartse spiraal, geen neerwaartse. Maar ook in Zondag 21 wordt gesproken over een leven lang strijden tegen de zondige aard. *Zouden we niet wensen dat al onze leerlingen deze levensleerschool zo zouden mogen doorlopen?*

Schriftleer

Ik ga naar de Schrift. Wat is Psalm 32 rijk van inhoud. Davids oprecht schuldbelijden. En vers 8 "Ik zal u onderwijzen en u leren". Leren van de weg die gij gaan zult. Mensen uit de onderwijspraktijk en toch nog dagelijks zelf onderwezen willen worden. Mijn vader gaf me, voorin een nieuw psalmboekje, deze tekst mee toen ik het diploma voor onderwijzer behaalde. Onderwijzen en leren van de weg. Zelf onbekwaam, afhankelijk en dan het oog omhoog te slaan. En te mogen ervaren: "Ik zal raad geven, Mijn oog zal op u zijn." Dan ben je een gelukkige onderwijzer! Zoals verwoord in dit dichtvers: "Maar wilt Gij toch dat ik hen leid, Heer', toon hen dan te allen tijd, Hoe zeer Gij Zelf mijn Helper zijt."

Dan vallen veel facetten van de discussie over leren weg. Dan gaat het in de dagelijkse praktijk om leren in de ontmoeting met elkaar. Bijzonder in de ontmoeting met de grote Leraar. Wie heeft dit beter ervaren dan Nicodemus? Die ontmoeting in de nacht is

hij nooit vergeten. Door Hem onderwezen op de levensweg. Zelf leraar en toch een onwetende leerling. Wat geeft de Heere goed onderwijs. Beeldend, met praktische toepassingen. Over wedergeboorte en uit de Geest geboren worden. Over de wind, zijn richting en geluid. Over Mozes en de slang. De Heere vertelt en geeft uitleg. Hij licht Zijn woorden toe. Wat is het nodig deze woorden geestelijk te ver-

staan, te onderscheiden. Anders krijgen we geen kennis van zaken. Ik besluit met de vraag en het antwoord van David uit Psalm 25:

*Wie heeft lust den Heer' te vrezen,
't Allerhoogst en eeuwig goed?
God zal Zelf zijn leidzman wezen;
Leren, hoe hij wand'len moet.*

Barneveld,

A. Karens

KERKNIEUWS

■ BEROEPINGSWERK

Beroepen:

Te Aalburg, Goudswaard en Katwijk aan Zee: ds. A.J. Gunst te Nieuwerkerk;

Te Aalst:

ds. C. van Krimpen te Oud-Beijerland;

Te Ede: ds. J.J. Tanis te Kampen;

Te Oosterland,

ds. B.J. van Boven te De Valk-Wekerom.

Bedankt:

Voor Oostkapelle:

ds. L. Terlouw te Barendrecht;

Voor Terwolde-De Vecht:

ds. C. van Krimpen te Oud-Beijerland.

■ TEL.NR./FAXNR.NR.

DS. H. HOFMAN

Het juiste telefoon./faxnr. van de m.i.v. 28 februari beroepbaar gestelde ds. H. Hofman is 00-591 3937 6102.

■ VERSLAG VERGADERING

CLASSIS AMSTERDAM

23 JANUARI 2008

Namens de roepende kerk van Amsterdam-Noord opent ds. Neele de vergadering. Hij heet iedereen welkom, in het bijzonder ds. G. Heijkamp, die voor de eerste maal als predikant in ons midden is en wenst hem toe dat hij niet alleen met zegen mag arbeiden in zijn gemeente maar ook in de classis. Vervolgens memoreert ds. Neele het overlijden van oud. H. Kroneman te Hoofddorp, ds. H. Hofman en ds. A.F. Honkoop. De br. Weststrate en Oldenhage mogen resp. 40 en 35 jaar in het ambt de gemeente van Lisse dienen. In Zaandam herdachten het echtpaar Kaai-Krelekamp hun 40-jarig en het echtpaar Bax-Baars hun 25-jarig huwelijk. In Lisse was het echtpaar Schalk-Baaij 50 jaar gehuwd.

N.a.v. 1 Tim. 3 wijst ds. Neele op de zorg die Paulus had voor de gemeenten en de zuiverheid van de leer. Het gaat niet om zijn werk, maar om de gemeenten des Heeren.

Het moderamen wordt als volgt samengesteld: ds. C. Neele, preses; ds. G. Heijkamp, assessor; C.W. Bos, quaestor; C. Vonk Noordegraaf, scribe en ds. R. Boogaard, adviseur.

Van de Stichting Gereformeerde Zorgcentra Zuid-Holland (SGZZH) is een verzoek ontvangen om kandidaten voor te dragen voor de Raad van Toezicht. Tevens werd van genoemde stichting bericht ontvangen dat de br. J.W. van Dijke en A. Lindhout aftredend waren als leden van de Commissie van Advies van de SGZZH. Zij worden de classis opnieuw benoemd. Hierna brengen de evangelisten verslag uit over 2007. Br. G. Baan doet dit voor de post Alkmaar en br. J. Krijgsman voor Amsterdam. Het werk mag nog gedaan worden en er is ook belangstelling voor. Allerlei activiteiten vonden er plaats om mensen in contact te brengen met het Woord van God, de bijeenkomsten vonden plaats, er werd catechisatie gegeven en Bijbelcursussen gehouden. Op de inlopen werden door de inzet van veel vrijwilligers bezoekers ontvangen en maaltijden verstrekt, waarbij na afloop een korte meditatie werd gehouden. De preses dankt beide evangelisten voor hun vele werkzaamheden en wenst hen toe dat de Heere hun arbeid rijk mag zegenen.

Tijdens de laatstgehouden classisvergadering is afgesproken dat het door het deputaatschap opgestelde evangelisatiereglement besproken zou worden. Alle kerkenraden hebben dit met de jaarcijfers over 2006 en de begroting voor 2008 ontvangen. Allereerst stelt de preses de

zakelijke aspecten aan de orde. Vanuit de vergadering worden vragen gesteld over de jaarlijkse rapportage, verantwoordelijkheid van de kerkenraden voor de vrijwilligers en enkele tekstuele zaken die men graag anders verwoord zou zien. Hierna komt de financiële kant aan de orde. De discussie richt zich met name op de financiële verantwoordelijkheid van de classis voor de twee posten en de garantstelling voor tekorten door het deputaatschap.

De vragen over de resultaten over 2006 hebben voornamelijk betrekking op de omschrijving waar bepaalde posten ondergebracht zijn. De classicale evangelisatiecommissie heeft hier ook bezwaar tegen gemaakt, maar de financiële boekhouding was meer gericht op het totaal dan op iedere post afzonderlijk. Pas nu vinden de nodige aanpassingen plaats. Een andere moeilijkheid is ook dat bij stortingen niet altijd precies wordt aangegeven waarvoor gelden zijn bedoeld. Ze worden dan geboekt bij evangelisatie in het algemeen. Om te voorkomen dat er een financiële discussie tijdens de vergadering ontstaat, worden de br. W. Ploeg en C.J. Hotting aangewezen om zich over de cijfers te buigen en na overleg met de financiële mensen op de volgende vergadering verslag uit te brengen.

Vervolgens deelt de preses mee dat op 1 april de laatste dienst in de gemeente van Haarlem gehouden zal worden. Dit is heel ingrijpend daar de kerkdeur van onze gemeente in deze grote stad dichtgaat. Nu heeft de kerkenraad van de gemeente, na overleg met de begeleidingscie., besloten om van de resterende financiële middelen aan de post Alkmaar, Amsterdam en het landelijke werk, elk € 75.000,- te schenken.

De vergadering toont zich verheugd over dit besluit. De preses vraagt de classicale evangelisatiecommissie om te onderzoeken of het gewenst is om een stichting te vormen die dit geld voor de posten dient te beheren. Hierbij wordt het voorbeeld van de classis Kampen genoemd.

Voor de a.s. Particuliere Synode Noord-West worden beide predikanten afgevaardigd en na stemming de volgende zes ouderlingen: C.W. Bos, J.W. van Dijke, A. Lindhout, G.J. van Pijkeren, J. Schouls en C. Vonk Noordegraaf. Als secundi worden in volgorde aangewezen: K. Brandemann, G. Schipaanboord en G. Hoogendoorn. Van de Commissie van Advies SGZZH is het jaarbericht over 2007 ontvangen, dat door br. Van Dijke wordt toegelicht.

Zoals afgesproken is er ook een schriftelijk verslag van de catechisatie voor gehandicapten, die in Lisse door br. Van Leeuwen gegeven wordt.

Bij de rondvraag melden de broeders uit

Haarlem dat zij voor de laatste maal de classisvergadering hebben bijgewoond. Zij bedanken de afgevaardigden voor de broederlijke omgang die er steeds mocht zijn en wensen predikanten en de broeders de zegen des Heeren toe. Het afbouwen en opheffen van de gemeente heeft de kerkenraad als heel ingrijpend ervaren, maar de Heere gaat nog door met Zijn werk.

Leiderdorp meldt het vertrek van hun hulpconsulent ds. Golverdingen en vraagt of er een andere kan komen. De scriba wordt gevraagd de classis Gouda te vragen of zij een hulpconsulent voor Leiderdorp kunnen aanwijzen en tevens te bedanken voor de hulp van ds. Golverdingen.

Oosterend deelt mee dat de gemeente haar 40-jarig bestaan mocht gedenken. Ondanks alle moeilijkheden heeft de Heere niet beschaamd en mag Zijn Woord ook op Texel iedere week nog gehoord worden.

Andijk wordt aangewezen als roepende kerk voor de volgende classisvergadering. Hierna verzoekt de preses ds. Boogaard om de vergadering te beëindigen.

C. Vonk Noordegraaf, scriba

■ VERSLAG VERGADERING CLASSIS MIDDELBURG 4 FEBRUARI 2008 MIDDELBURG-C

Ds. M.J. van Gelder opent de classisvergadering, namens de roepende kerk van Oostburg, met het laten zingen van Ps.85:4. Vervolgens leest hij Joh 1:1-18 en gaat voor in gebed. Daarna leest hij het memorandum over 2007:

In het achterliggende jaar zijn de volgende personen overleden. Uit de gemeente Meliskerke: oud-ouderling L. Wouters in de leeftijd van 76 jaar, hij diende de gemeente ruim 26 jaar, waarvan 25 jaar als scriba. Oostkapelle: oud-diaken J. de Visser in de leeftijd van 86 jaar, die deze gemeente bijna 33 jaar heeft gediend. Vlissingen: oud-ouderling H.P. Nieuwenhuize in de leeftijd van 74 jaar. Hij diende de gemeente 19 jaar. Oud-diaken A. van Liere in de leeftijd 97 jaar, hij diende de gemeente 21 jaar.

Verder is er een aantal jubilea te melden. Uit de gemeente van Aagtekerke: Ouderling J. Sinke diende de gemeente 30 jaar, waarvan 12 jaar als diaken en organist J. Wisse heeft de gemeentezang 50 jaar mogen begeleiden. Haamstede: dhr. B. den Boer was 35 jaar koster. Meliskerke: ouderling M. Jacobse was 25 jaar ambtsdrager, de eerste 2 ½ jaar als diaken. Middelburg-Centrum: ouderling J.P. Bosman was 40 jaar ouderling, ouderling M.F. Hus was 40 jaar ambtsdrager (eerst 21 jaar diaken). Beide broeders zijn koninklijk

onderscheiden. Terneuzen: ouderling Paardekooper was 2 juli 35 jaar ouderling en ouderling Duerink was 19 september 25 jaar ouderling.

Vervolgens wordt gemeld: Ds. J. Baaijens is overleden op 7 februari in de leeftijd van 83 jaar. Hij diende de gemeente van Aagtekerke van 1982 -1988. Ds. D.W. Tuinier is op 25 april aan de gemeente Aagtekerke verbonden. De gemeente Oostburg herdacht op 8 december het feit 25 jaar geleden te zijn geïnstitueerd. Vanaf die datum doet ouderling Van Cadsand dienst, ook de organisten J.A. van Cadsand en J.M.A. Waverijn. De gemeente Terneuzen herdacht op 9 april het feit 50 jaar geleden te zijn geïnstitueerd. De gemeente Vlissingen herdacht op 16 maart het feit 75 jaar geleden te zijn geïnstitueerd.

De volgende personen hebben hun ambtelijk werk beëindigd: Middelburg-Centrum: ouderling I. de Visser, die de gemeente bijna 7 jaar heeft gediend. Middelburg-Zuid: diaken A. Heijboer heeft zijn ambtsbediening beëindigd na bijna 22 jaar dienen. Oostkapelle: B. de Visser, hij diende de gemeente 3 jaar als diaken en 31 jaar als ouderling. Vlissingen: J.H. Harthoorn, hij diende de gemeente 7 jaar als diaken. De Heere gedenke de nabestaanden in alle verdriet, zo verwoordt ds. Van Gelder en roept ook het overlijden van de predikanten ds. H. Hofman en ds. A.F. Honkoop in herinnering. Verder memoreert hij het overlijden van mevrouw M.P. van der Poel-de Jonge. Hij wenst de nagelaten betrekkingen kracht en ondersteuning toe. Vervolgens heet de preses ds. D.W. Tuinier welkom in de classis Middelburg. Hij spreekt de wens uit dat ds. Tuinier tot geestelijk welzijn van de gemeente Aagtekerke en voor de gehele classis gesteld mag worden

Dan spreekt de tijdelijke preses een openingswoord naar aanleiding van Johannes 1:11 en 12. Het moderamen wordt als volgt samengesteld: Preses: ds. J.M.D. de Heer, assessor: ds. M.J. van Gelder, quaestor: B. Sturm en scriba: S. Riemens.

Bij de ingekomen stukken is een bericht van het overlijden van ds. H. Hofman op

29-10-07 en een schrijven van de CGO, waarin meegedeeld wordt dat de cursus voor ambtsdragers in de classis Middelburg is gestart.

Daarna wordt een aantal rapporten besproken, onder andere het jaarverslag van de commissie schriftelijke bijbelcursus. Ook van de classicale commissie jeugdzorg: het betreft verslagen van de gehouden bijeenkomsten. Helaas is er een daling van het aantal bezoekers te zien. Mogelijk heeft dit te maken met de zaterdagavondbesteding van onze doopleden. De commissie zal zich in de komende tijd bezinnen op de gang van zaken. Er is tenslotte een verslag van de aangepaste catechisatie voor gehandicapten. Ouderling Van de Vreede wordt dankgezegd en hem wordt gevraagd of hij zijn werk wil voortzetten.

Als afgevaardigden naar de P.S. Zuid gekozen: Primi: ds. M.J. van Gelder, ds. J.M.D. de Heer, ds. G.J.N. Moens en ds. D.W. Tuinier en de ouderlingen: J.P. Bosman, P. Janse, M. Simons en J. Sinke. Secundi: ds. C.G. Vreugdenhil en de ouderlingen G.A. Terlouw, B. Sturm, S. Riemens en J. Paardekooper.

Bij de rondvraag meldt ds. De Heer dat hem gevraagd is een bespreking op het Calvin College bij te wonen. Het Calvin College wil een nauwere band met de kerken aangaan door een raad van advies te vormen. Een afgevaardigde wil weten of de kerkdiensten in het Gasthuis Middelburg uitgaan van Vlissingen. Deze gaan uit van de geestelijke zorg van het Gasthuis zelf. Tenslotte wijst een afgevaardigde op het feit dat we bij appelzaken ons moeten beperken tot de vragen of zaken die appellant inbracht.

De volgende classisvergadering zal gehouden worden op 13 juni 2008 te Vlissingen, aanvang 19.30 uur. Wanneer er geen punten ter behandeling zijn zal de vergadering gehouden worden op 12 september 2008.

Hierna sluit de preses de vergadering en verzoekt hij ouderling J. van Dam van de roepende kerk te eindigen. Hij laat zingen Psalm 122:3 en eindigt met dankgebed.

S. Riemens, scriba

BERICHTEN

■ ZANGAVONDEN Alblasserdam

Op vrijdag 7 maart wordt er in de Eben-

Haëzerkerk te Alblasserdam, Plantageweg 172, een samenzangavond gehouden.

Er zal veel samenzang van psalmen zijn die opgenomen zijn op de dan te presenteren cd met improvisaties op het De Jongh-Boogaardorgel.

De opbrengst van deze cd, die op die avond te koop is voor € 15,-, is t.b.v. de evangelisatiepost "Bij Simon de Looier" te Amsterdam. Opening en sluiting door ouderling F. de Heer, meditatie door evangelist J. Krijgsman. Organist: Chiel Jan van Hofwegen. Aanvang: 19.30 uur.

Genemuiden

Op vrijdag **7 maart** vindt er een psalmzangavond plaats in de Jachin en Boazkerk van de Geref. Gemeente te Genemuiden, Taghof 3. Medewerkenden hieraan zijn: het Noordermannenkoor uit Rijssen o.l.v. Harm Hoeve en het mannenkoor "Harpe Davids" uit Genemuiden, o.l.v. Albert Bekendam. Beide koren zullen zowel afzonderlijk als gezamenlijk te beluisteren zijn. Ook is er samenzang met bovenstem. Orgelbegeleiding door: Marcel v.d. Ketterij, Harm Beens en Jan Koster. Leiding: evangelist S. de Visser uit Leeuwarden.

Collecte t.b.v. Deputaatschap Evangelisatie. Aanvang: 19.30 uur.

Tholen

De Ring Zeeland van zangverenigingen van de Geref. Gemeenten organiseert op zaterdag **8 maart** een koor- en samenzangavond in de kerk van de Geref. Gemeente te Tholen. Medewerkenden hieraan zijn: het gemengd koor "Met Hart en Stem" uit Terneuzen, het jongerenkoor "Heman" uit Krabbendijke en het jeugdkoor "Jedid-Jah" uit 's-Gravenpolder. Collecte t.b.v. de stichting Dovenzorg. Aanvang: 19.30 uur.

WIJZIGING DATUM

OUDERBIJEENKOMST CONTACTGROEP HELPENDE HANDEN

In tegenstelling tot hetgeen in De Saambinder van 14 februari jl. is vermeld, worden op **zaterdag 15 maart (!)** en op **zaterdag 5 april** de jaarlijkse ouderbijeenkomsten van de contactgroep SBO/PRO gehouden, resp. in Capelle a/d IJssel en in Apeldoorn. J. Haazenbroek en W. Visser hopen te spreken over het thema "Ons kind in de kerkelijke gemeente". Deze bijeenkomsten beginnen om 10.00 uur en worden afgesloten met een broodmaaltijd. Voor meer informatie en opgave kunt u contact opnemen met het landelijk bureau van Helpende Handen, tel. 0348-48 99 70 of per e-mail: info@helpendehanden.nl

RECTIFICATIE BERICHT DEP. BIJZONDERE NODEN

In De Saambinder van 14 februari jl.

stond een artikel van het Deputaatschap Bijzondere Noden met als opschrift "Kenia vlucht voor geweld".

Helaas zijn enkele daarin vermelde namen niet correct weergegeven. De zittende president is namelijk niet Kivuitu maar Kibaki van de Kikuyu-stam. Zijn geclaimde verkiezingswinst wordt bestreden door Odinga, die tot een andere stam behoort. Onze welgemeende excuses voor deze onzorgvuldige berichtgeving.

L. van der Maas, algemeen secretaris.

WORKSHOP VOGG AFD. CENTRUM TE WOERDEN

Hoe speel je een variatie of partita uit een VOGG-bundel op een goede manier in een kerkdienst en met welke aspecten

houd je rekening? Welke registercombinaties? Op **8 maart** gaan we o.a. hierover nadenken onder leiding van Arjen Uitbeijerse.

De excursie begint om 14.00 uur en wordt gehouden in de kerk van de Geref. Gemeente te Woerden, Oudelandseweg 50. Van harte welkom, zowel praktiserende organisten, alsook geïnteresseerden.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

Indien de Heere wil en wij leven.

KERKDIENTEN

ZONDAG 2 MAART 2008

Aagtekerke 8.45 en 14.30 uur ds. Tuinier; Aalburg 14.30 uur ds. M. Karens; Alblasersdam 9.30 en 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Almelo 18.30 uur stud. Bredeweg; Alphen a/d Rijn 19.00 uur ds. Clements; Apeldoorn 10.00 en 17.00 uur ds. Kleppe; Barendrecht 10.00 en 16.30 uur ds. Terlouw; Barneveld 9.30 en 19.00 uur ds. Hogchem; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Berkenwoude 15.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Bodegraven 10.00 uur ds. Paul en 16.30 uur ds. Kattenberg; Boskoop 9.30 (H.A.) en 16.30 uur ds. Golverdingen; Breda 15.00 uur ds. W.J. Karels; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur leesdienst; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. Moerkerken; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. Van Boven; Delft 10.00 en 16.00 uur ds. De Waard; Dinteloord 15.00 uur ds. De Jongste; Doetinchem 9.30 en 15.00 uur stud. Bredeweg; Dordrecht 10.00 en 17.00 uur ds. Brugge; Ede (Noorderkerk, Amsterdamseweg 9) 12.15 uur ds. Schipper en 19.00 uur ds. Van Belzen; Elspeet 18.30 uur stud. Labee; Emmeloord 18.30 uur ds. Tanis; Enkhuizen 10.00 en 16.00 uur leesdienst; Enter 9.30 (H.A.) en 15.00 uur ds. De Wit;

Ermelo 15.00 uur ds. F. Mulder; Goes 9.30 en 18.00 uur ds. Meeuse; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. Clements; 's-Gravenhage 10.00 en 16.30 uur ds. Driessen; 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00 uur ds. Hakvoort en 14.00 uur leesdienst; 's-Gravenzande 18.30 uur ds. De Waard; Haamstede 15.00 uur ds. De Heer; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hellevoetsluis 19.00 uur ds. Terlouw; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur ds. Joosse; Herkingen 10.00 en 18.00 uur ds. P. Blok; Hilversum 10.00 en 16.00 uur ds. Visscher; Hoogeveen 15.00 uur ds. Vogelaar; Houten 11.00 en 17.00 uur ds. Van der Net; Kampen 9.30 en 15.00 uur ds. Tanis; Kapelle-Biezeling 9.30 en 18.00 uur ds. Baan en 14.00 uur leesdienst; Klaaswaal 9.30 en 18.30 uur ds. Van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. Beens; Kortgene 10.00 en 14.30 uur stud. Van Rijswijk; Krabbendijke 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. Hoogerland; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. P. Mulder; Kruijningen 9.30, 14.00 en 18.00 uur leesdienst; Lelystad 9.30 uur ds. Kattenberg en 16.00 uur leesdienst; Lisse 10.00 en 16.00 uur ds. Neele; Meeuwen 14.30 uur ds. Melis; Meliskerke

(in Ger. Gem. Aagtekerke) 11.00 en 19.00 uur ds. Moens; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. De Heer en 14.00 uur leesdienst; Middelburg-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. Van Gelder en 14.00 uur leesdienst; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. Van Manen; Nieuw Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. Vermeij; Nieuwe Tonge 15.00 uur stud. Boeder; Nijkerk 18.30 uur ds. Schot; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur (H.D.) ds. Schot; Ooltgensplaat 9.30 en 18.00 uur stud. Boeder; Oostereind-Textel 10.00 en 16.00 uur ds. Heijkamp; Oostkapelle 16.30 uur ds. Moens; Opheusden 10.00 en 18.30 uur ds. Pater; Oud Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. Van Krimpen; Poortugaal 9.30 en 15.30 uur ds. Silfhout; Poortvliet 10.00 en 18.30 uur ds. Van Dijk; Rhenen 10.00 en 17.30 uur ds. Schipper; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. De Leeuw; Ridderkerk-Slikkerveer 19.00 uur ds. L. Blok; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur (H.D.) ds. Van Dieren en 14.30 uur leesdienst; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur leesdienst; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. Schreuder en 14.30 uur leesdienst; Rotterdam-Alexanderpolder 15.30 uur ds. W. Harinck; Rotterdam-Centrum 14.30 uur ds. Brugge; Rotterdam-IJsselmonde 18.00 uur ds. Silfhout; Rotterdam-Zuidwijk 10.00 en 17.00 uur ds. Mijnders; Scherpenisse 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. De Jongste; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur ds. Verschuure; Scheveningen 18.45 uur ds. Kattenberg; Soest 9.30 en 18.00 uur ds. C. Harinck; Stolwijk 10.00 en 19.00 uur leesdienst; Terneuzen 15.00 uur ds. Van Gelder; Terwolde-De Vecht 9.30 uur stud. Labee en 19.00 uur ds. De Wit; Tholen 10.00, 14.30 en 18.30 uur leesdienst; Tricht-Geldermalsen 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. Van Eckeveld; Uddel 10.00 en 18.30 uur ds. Mouw; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. Bakker; Utrecht 14.30 uur (H.D.) ds. Van der Net; Veen 9.30 en 18.00 uur ds. Melis; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur ds. Van Belzen; Vlaardingen 16.30 uur ds. Paul; Vlissingen 9.30 en 16.00 uur ds. Vreugdenhil; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. Mondria; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. F. Mulder; Werkendam 10.00 en 18.00 uur ds. M. Karens; Wierden 15.00 uur stud. Labee; Woerden 10.00 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Wolphaartsdijk 14.00 uur ds. Meeuse; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. Verweij en 14.00 uur ds. Hakvoort; Zeist 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Zoetermeer 10.00 en 16.30 uur ds. Boogaard; Zwijndrecht 9.30 en 16.30 uur ds. Veenendaal; Zwolle 9.30 en 19.00 uur ds. Vogelaar.

■ DINSDAG 4 MAART 2008

Andijk 19.30 uur ds. Van der Net; Naaldwijk 19.45 uur ds. Mondria.

■ WOENSDAG 5 MAART 2008

Genemuiden 19.30 uur ds. Van Belzen; Nunspeet 19.30 uur ds. Schot; Rijssen-Noord 19.30 uur ds. Van Dieren; Veen 19.30 uur ds. Melis; Zeist 19.30 uur ds. Van Eckeveld.

■ WOENSDAG 5 MAART 2008 (BIDDAG)

Aalburg 9.30 en 15.00 ds. Melis; Almelo 15.00 en 19.30 uur ds. Verweij; Alphen a/d Rijn 15.00 en 19.30 uur ds. Hakvoort; Amsterdam-Noord (i.c.m. Zaandam) 14.30 en 19.30 uur ds. Pater; Arnhem 14.30 en 19.30 uur ds. Tuinier; Brakel 14.30 en 19.00 uur ds. W.J. Karels; Breda 15.00 en 19.30 uur ds. Brugge; Delft 14.30 en 19.30 uur ds. De Waard; Enschede 15.00 en 19.30 uur ds. Schreuder; Ermelo 14.30 en 19.30 uur ds. Bakker; Goudswaard 9.30 en 14.30 en 19.30 uur ds. Van Krimpen; 's-Gravenzande 15.00 en 19.30 uur ds. Driessen; Groningen 14.30 en 19.30 uur ds. Tanis; Haarlem 14.30 en 19.30 uur ds. Van der Net; Herkingen 14.30 en 19.00 uur ds. De Heer; Hilversum 14.30 en 19.45 uur ds. Vischer; Hoofddorp 10.00 en 16.00 uur ds. Neele; Katwijk aan Zee 15.00 en 19.30 uur ds. Mondria; Leerdam 10.00, 14.30 en 19.30 uur ds. M. Karens; Melissant 14.30 en 19.00 uur ds. P. Blok; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. Van Manen; Nieuwe Tonge 14.30 uur ds. Gunst en 19.00 ds. Moens; Nijkerk 14.30 en 19.30 uur ds. Verschuure; Ooltgensplaat 14.30 en 19.00 uur ds. De Jongste; Oostereind-Textel 15.00 en 19.00 uur ds. Heijkamp; Ouddorp 14.30 en 19.00 uur ds. De Leeuw; Oudemirdum 14.00 en 19.00 uur ds. Vogelaar; Poortugaal 15.00 en 19.30 uur ds. Silfhout; Ridderkerk-Slikkerveer

14.30 en 19.30 uur ds. B. van der Heiden; Rotterdam-Alexanderpolder 15.00 en 19.30 uur ds. Van Gelder; Rotterdam-IJsselmonde 9.30 en 14.30 en 19.30 uur ds. Terlouw; Rotterdam-Zuidwijk 15.00 en 19.45 uur ds. Kattenberg; Spijkenisse 14.30 en 19.45 uur ds. P. Mulder; Stad a/h Haringvliet 14.30 uur ds. Van Eckeveld en 19.00 uur ds. Meeuse; Vlaardingen 15.00 en 19.30 uur ds. C. Harinck; Westzaan 15.00 en 19.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Zaandam 14.30 en 19.30 uur ds. Pater.

■ DONDERDAG 6 MAART 2008

Capelle a/d IJssel-Middelwatering 19.45 uur ds. Silfhout; Krimpen a/d IJssel 19.45 uur ds. P. Mulder; Meeuwen 19.30 uur ds. W.J. Karels; Opperdoes 19.30 uur ds. Baan; Veenendaal 14.30 uur (huw.bev.) ds. Van Belzen.

■ VRIJDAG 7 MAART 2008

Den Helder 15.00 en 19.00 uur ds. Heijkamp; Yerseke 15.00 uur (huw.bev.) ds. Meeuse; Zoetermeer 18.30 uur (huw.bev.) ds. A.B. van der Heiden.

■ EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 2 MAART 2008

Alkmaar ('t Wuiver 2-a) 10.00 en 16.30 uur dhr. G.D. Pas; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur ev. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6-l) 9.30 en 15.30 uur ev. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2-c) 9.30 en 16.00 uur ev. S. de Visser; Merksem (Oude Bareellei 64) 10.00 en 17.00 uur ev. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 18.30 uur ev. H.J. van den Boogaart.

ADVERTENTIES

*Reformatische Vereniging van
Ongewild Kinderloze Echtparen*

De vereniging streeft onder meer naar:

- het bevorderen van contacten tussen ongewild kinderloze echtparen
- het steun verlenen aan deze doelgroep
- het geven van voorlichting
- ethische aspecten belichten op behandelmethoden voor onvruchtbaarheid

Info: www.revoke.nl

e-mail: info@revoke.nl

tel. 0184-642253

Want uw goedertierenheid is beter dan het leven;
Psalm 63 : 4a

Het heeft de HEERE behaagd op Zijn tijd tot Zich te nemen mijn innig geliefde vrouw, onze lieve, toegewijde moeder en omi

Agatha Verweij-Honkoop

Rotterdam, 11 december 1931

Ridderkerk, 18 februari 2008

Wij zijn Verpleeghuis Salem, afdeling Olijftak, zeer erkentelijk voor de bijzonder liefdevolle verzorging en begeleiding.

's-Gravenhage: G.H. Verweij

's-Gravenhage: A. Pols-Verweij

N.J. Pols

Nicol en Raoul, *Ines*

Stephanie en Martijn

Westmaas: P. Verweij

J. Verweij-Blok

Petra en Martin

Alette (in herinnering)

Gerald

Ageeth en Ard-Jan

Ridderkerk: M.G. Verweij

M.P. Verweij-Kriekaard

Geert en Sarah, *Sophia*

Jan-Maarten, Max, Daniël, Marie-Agaath

Ridderkerk: J.C. Verweij

M.D. Verweij-van den Heuvel

Gerard, Jan Pieter, Marnix

Verpleeghuis Salem
Vlietlaan 2, Ridderkerk
Correspondentieadres: G.H. Verweij
Kraaijenlaan 76, 2566 RK 's-Gravenhage

De begrafenis heeft vrijdag 22 februari, na een rouwdienst in de grote zaal van Zorgcentrum Salem, plaatsgevonden op de begraafplaats Oud Eik en Duinen te 's-Gravenhage.

Met ontroering namen wij kennis van het overlijden van onze oud-ambtsbroeder, de heer

E.J. Keurhorst

in de leeftijd van 94 jaar.

Met veel toewijding heeft hij de gemeente van 1957 tot 1990 als diaken mogen dienen. De Heere sterke in dit verlies en heilige deze roepstem aan ons aller hart.

Kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente Terwolde-De Vecht,
H. van der Goot, preses
A.H. Keurhorst, scriba

Terwolde-De Vecht, 19 februari 2008

Bruinisse/O'land: minicamping De Welblok. Gezellige camping voor jong en oud. 10 min. van Grevelingenmeer. www.dewelblok.nl/
tel. 0111-482523.
Tevens verhuur stacaravans.

Voor het leveren en leggen van **natuurstenen- en keramische vloeren.** Alleen **eerste klas kwaliteit** en steeds de **laagste prijs.** Tegelzettersbedrijf **J. Slingerland**, 0184-611917.

VLOERTEGELS

- 1.200 M² SHOWROOM MET MEER DAN 300 SOORTEN NATUURSTEEN
- 250 SOORTEN TEGELVLOEREN
- NIEUW!! NU OOK SIERBESTRATING
- MET/ZONDER PLAATSING
- MET/ZONDER VLOERVERWARMING
- SPECIALE KORTINGEN VOOR KERKVLOEREN

Download nu gratis van onze site het boekje 'Vraag & antwoord over (natuur) stenen vloeren'

KROON

WWW.KROONVLOERENINSTEEN.NL

Energieweg 8c, 4231 DJ Meerkerk, tel. (0183) 354225
Direct aan de A27 tussen Gorinchem-Utrecht, afrit 25
Openingstijden: ma-vr 9-17 uur, za 9-16 uur.

NATUURSTEEN- EN TEGELVLOEREN

Holten.

Te huur: **vakantiehuisje** voor 6 pers.
In mooie bosrijke omgeving.
Wasmachine en droger aanwezig.
Tel. 0527-291719

KLASSE MAAKT ONDERSCHIED

Stolk Orgels
is hoofddealer van:
Johannus - Eminent
Domus - Ahlborn

**Stolk
orgels**

tel.: 0180 - 31 56 52

Nieuwerkerk a/d IJssel, Vrijheidslaan 55,
Krabbedijkje, Oostpolderweg 1
Nederhemert Nrd., Ormelingsstraat 36
Beesd, Veerweg 14
Papendrecht, Overtoom 1B

UNIEK IN PRIJS

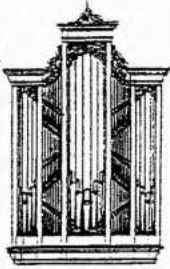
BARNEVELDSE BEGRAFENISVERENIGING

Voor een eervolle, eenvoudige verzorging van begrafenissen in Barneveld en omstreken.

- geen CREMATIE
- eigen personeel
- vervoer van en naar alle plaatsen
- dag en nacht te ontbieden
- levering van grafstenen
- opgave van lidmaatschap

G. de GROOT
Zr. J.H.D. Vermeulenstraat 5
3774 JW Kootwijkerbroek
Tel.: 0342-441812

Orgelmakerij Boogaard

Gravenstraat 4
7461 TN RIJSEN
Telefoon 0548-521637
Telefax 0548-544904

Nieuwbouw-Restauratie-Stem- en onderhoudswerk.

Begrafenisonderneming STAM

Planetenlaan 26, 2957 SN Nw.Lekkerland
Tel. 0184 - 685240. – Geen crematies –

Jongeman (23) zoekt **woonruimte**
in de regio Veenendaal-Kesteren-
Wageningen.
Ruime kamer of kleine woning.
Contact: 06-30418850

In- en verkoop van
Theologische- en
aanverwante boeken

Boekhandel en Antiquariaat Versprille

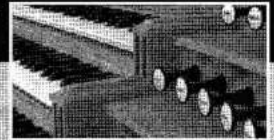
Noordweg 9a, Krabbendijke,
Tel.: 0113-502004 / 06-49497862

Maandag en dinsdag gesloten.

Te huur op kl. chr. camping in
Drenthe: **stacar. 4-6 p.** Vrij in wk.
27, 28, 29 en 33. **Chalet 7 p.** vrij wk.
27, 28, 29, 34 en 35. **Vak.won. 10 p.**
vrij wk. 27, 28, 29, 34 en 35.
Info: www.campingdebeukenhof.com
of bel 0528-331246.

**Te koop gevraagd:
THEOLOGISCHE BOEKEN**
Antiquariaat Den Hertog
dhr. G.J. Zwoferink
Elzenkade 6, 3992 AC Houten,
Tel. 030-6346681

Andante is dealer van
JOHANNUS - CONTENT - EMINENT

**ORGELCENTRUM
ANDANTE**

In onze beide winkels is een ruim
assortiment aan bladmuziek in zowel
notenschrift als klavarscribo te vinden.

A. van Ostadelaan 35, VEENENDAAL
Tel: 0318 - 505063. Fax: 0318 - 505851

Oranjestraat 6, RIJSEN

Tel: 0548-515866, info@andanteorgels.nl

u vindt ons ook op www.andanteorgels.nl

DE SPECIALIST IN HUISKAMER- EN KERKORGELS

SATSA

REIZEN NAAR ZUID-AFRIKA

Wekelijks naar o.a.:

- Swaziland
  - De Panorama Route
  - Kruger Nationale Park
- Dagelijks naar o.a.:
- Johannesburg
  - Pretoria

Geschied voor grote en kleine
groepen.

Aantrekkelijk verblijf in Sandton,
Johannesburg.

Voor meer informatie:

+27 11 706 4809

+27 82 900 9368

+27 11 463 6810

wybe@umfulatours.com

www.umfulatours.com

Vakantie in de BETUWE.

Voor rust en ruimte bent u hartelijk
welkom op onze minicamping
DE VIJVERHOF in OMMEREN.
Voor info: 0344 601973 en
www.vijverhof-ommeren.nl.

Christelijke begrafenisverzorging

De Bruijn

Voor een meer eervolle begrafenisverzorging
in de provincie Utrecht en
de regio's Gouda en Hilversum.

Tel. 0346-281711.

Dag en nacht bereikbaar. (Geen crematies).

Koeling in uw Kerk(gebouw)

Voor elk probleem? Bel AKTIE

Tel: 010-4517471

CO2 metingen

Advies en installatieburo

Voor een vrijblijvende offerte

aktie@kliksafe.nl

'Uit de Bron' het
Oude Testament
compleet in
4 delen met
282 vertellingen.

Verschenen: deel 5

(eerste deel van het Nieuwe Testament)

Bijbelse vertellingen voor
kinderen met prachtige,
sprekende illustraties.
Leerzaam voor jong en oud.

door C. van Rijswijk
292 pagina's
€ 26,00 per deel

Uitgeverij en Boekhandel

Postbus 213 - 3850 AE Ermelo - tel. 0341-563310 Fax 0341-493055

www.delezerboeken.nl - e-mail: delezer@kliksafe.nl

de Ster-serie

€ 7,50 per deel

De Ster-serie:
een serie boekjes voor
kinderen die net
beginnen te lezen.
Geschreven door
C. van Rijswijk

deel 1: bram en de boog

(hoe de bastolen Bram door dorps-
bewoners wordt geholpen)

deel 2: brentz en de kip

(hoe ds Brentz wonderlijk werd
onderhouden)

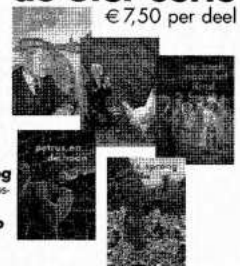
deel 3: op zoek naar het Kind (de Wijzen uit het Oosten)

deel 4: Petrus en de haan

(de verloochening van Petrus)

deel 5: de sprong in de beek

(de uitredingen van ds. Peden)

LUISTERBOEK GEREFORMEERDE GEMEENTEN HERINNERING

Bijzondere geluidsfragmenten uit de geschiedenis van de Gereformeerde Gemeenten op twee cd's.

Er zijn opnames uit de jaren '50, maar ook uit het recente verleden. Zo hoort u bijvoorbeeld een deel van een preek van ds. Chr. van Dam (gehouden in Yerseke) en een toespraak van ds. W.C. Lamain, maar ook zendeling G. Kuijt komt aan het woord.

Verder hoort u verschillende fragmenten uit herdenkingsbijeenkomsten van de laatste jaren, zoals bijvoorbeeld de herdenkingsbijeenkomst ter gelegenheid van het 75-jarig bestaan van de Theologische School.

Den Hertog

uitgeverij - boekhandel

Postbus 150 • 3990 DD Houten

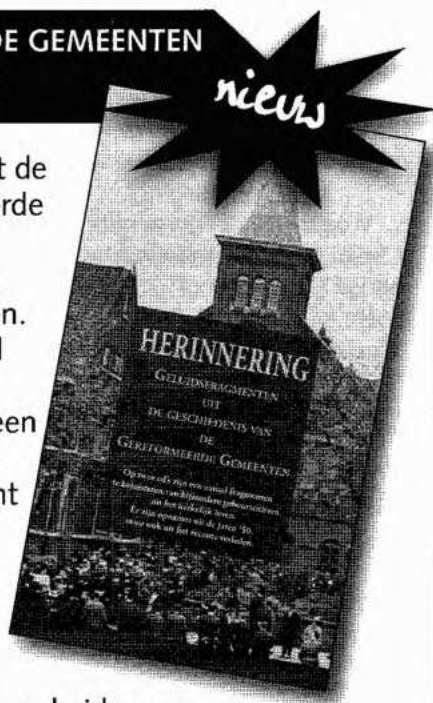
Tel. (030) 637 34 34 • www.hertog.nl

luisterboek met 2 cd's

33121005

€ 15,90

In de boekhandel verkrijgbaar

Yerseke, te huur: VRIJSTAAND HUIS, kindvriendelijke tuin.

Van 18-7 t/m 1-8.
Tel. 0113-571235

Spier, (Dr.)

Te huur 6-pers. stenen **bungalow**
3 slaapkamers, wasmachine, koelkast,
vrleskist, c.v., radio, gebruik van 4
fietsen. Eigen terrein.
Boeking 2 weken of meer korting. Tel.
0228-593772.

STICHTING HET BRAAMBOS

Verschenen:

Nagelaten Brokken deel 6, met o.a. een profetische verhandeling, getiteld: 'De tekenen der tijden' van J.C. Philpot en twee preken van W. Gadsby. 152 pagina's, € 7,50. Verkrijgbaar bij Stichting het Braambos of bij de boekhandel. De stichting heeft ten doel om werken van Engelse 'Strict Baptists', in het bijzonder van J.C. Philpot, te vertalen en te verspreiden. Tel. 078-6933783 www.hetbraambos.nl

"Wanneer ik voor U kniel" (TH1-TH2) BELIJDENISGESCHENK (€ 20,=)

Wekelijks verkopen we nog onze Thoolse boekensets.

Het boekenset omvat 2 delen, 500 pagina's (A4):
207 dagboekmeditaties (psalmen), 391 kolommen over de eredienst,
647 kleurenfoto's met informatie over alle 207 binnen-
en buitenlandse kerken.

Dit jaar is er volledige uitverkoop van nog enkele honderden sets,
zolang het restant strekt!

De boekenset kost geen € 57,50,
maar slechts € 20,00 als u zelf de boeken ophaalt op dinsdagavond
in ons kerkgebouw: Ds. G.H. Kerstenstraat 2 te Tholen.
Voor verzending aan uw adres komt er € 6,00 per set bij.

Ophalen of telefonisch bestellen (0166-600333):
elke dinsdagavond van 19.00 tot 20.00 uur.

Schriftelijke bestellingen in gefrankeerde enveloppe aan de:
Redactiecommissie, Postbus 28, 4690 AA Tholen.

Westzaan te huur **moie vrijst.**
vak.woning bij boerderij, v.a.g.v.
Bij vis- en vaarwater. Vrij vóór
week 28 en na week 33.
Tel. 075-6160213 of 06-23402528.

Te koop aangeboden: zeer goed
onderhouden **hoekwoning** met
vrijstaande garage en schuur in
Barendrecht. Perceelgrootte:
219 m². Indeling: woonkamer, keu-
ken, serre. Eerste verdieping: twee
slaapkamers, badkamer, wasruimte
met extra toilet. Tweede verdieping:
zolder met slaapgelegenheid.
Dichtbij centrum, school, kerk, OV-
verbinding. Voor meer info: 0180-
622795.

Wij verzorgen begrafenissen
(geen crematies) op de gehele Veluwe,
in Kampen e.o. en in Rijssen e.o.

Begrafenisverzorgers:

G. v.d. Berg | D. Markusse | B.F. Nijhof | B. Vos

Nunspeet, Elburg e.o.	T 0341-253813
Kampen e.o.	T 06-53363828
Rijssen e.o.	T 0548-540053
overige plaatsen en b.g.g.	T 0577-401689

Begrafenisverzorging Vos

Aardhuisweg 74, 3888 MC Uddel
tel. 0577-401689

BEGRAFNISVERZORGING VOS - VERTOUWDE VERZORGER

RST
Zorgverleners

KRAAMZORG

THUISZORG

RST Zorgverleners.
800 zorgverleners staan voor u klaar!
Voor identiteit en kwaliteit.

Bel voor informatie over kraamzorg,
wijkzorg, gespecialiseerde
verzorging, verpleging,
(huishoudelijke) verzorging:
0342 - 42 23 24.
Of wordt zelf RST Zorgverlener!
Reageer op: 0342 - 40 54 65 of
info@rstzorg.nl.

Identiteit
Kwaliteit!

Tel. (0342) 42 23 24

Burg. Kuntzealaan 27-a • Postbus 154
3770 AD Barneveld • Fax (0342) 42 25 30
www.rstzorg.nl • E-mail: info@rstzorg.nl

LEERKRACHTEN NODIG

CALVIN CHRISTIAN SCHOOL in Alberta, Canada

Voor het komende schooljaar, 2008-2009, zoeken wij gemotiveerde en gediplomeerde leerkrachten voor onze kleuter- en basis school en voor het voortgezet onderwijs. Informeer naar de diverse vacatures bij de directeur:
William Grisnich:
tel. 001 403 320 1650
Email: wgrisnich@ccschool.ca

Zoutelande, Zeeland:

T.H. 2 en 6 pers. app. 100m vanaf strand en centrum; alles aanwezig.
Tel: 0118-571981.

BEGRAFENISVERZORGING KINA 010 - 458 31 12

Rotterdam, Drechtstreek, Krimpenerwaard, Gouda
D.W. Schipper 010-4506626 J. Kooijman 0182-583932
Capelle aan den IJssel Gouda

Begrafenis Verzorging Tollenaar

Voltastraat 21, 4532 LG Terneuzen
Tel. 0115-612554 - Geen crematies

ELSPEET: Vrijstaande luxe stenen bungalows op ruime kavels voor 6-8 personen. Indeling: hal, 3 slaapkamers, badkamer, grote woonkamer met open keuken, terras en berging.

Weken 18, 31-33 niet bb.

Info: www.lochtenveld.nl
of 0577-461043/06-53651000.
Er zijn ook nog enkele nieuw te bouwen bungalows te koop.

NatuursteenHuis

vakmensen vertalen uw wensen

- **Marmer, graniet en hardsteen** (voor binnen & buiten)
- **Grafmonumenten**
- **Vakkundig advies**

Goes tel (0113) 216555

Middelburg tel (0118) 612579

v.h. Zandke & De Kuiper ook voor leveringen buiten Zeeland

"Spelen met onkerkelijke kinderen?"

"Onze kinderen ontkomen er niet aan dat ze in de buurt ook spelen met onkerkelijke kinderen. Op zichzelf niets mis mee, maar je moet extra alert zijn op taalgebruik, wat ze bij een ander thuis doen enz. Door middel van een gemeentevond heb ik ingezien dat ik er ook iets tegenover kan zetten. Die kinderen iets goeds voorlezen, een folder meegeven of ze uitnodigen voor de zondagsschool. Ze zijn nog ontvankelijk."

Bel onze voorlichter dhr. C.W. van Haften voor een presentatie (overdag of 's avonds) over het evangelisatiewerk. Tel. 0341-253588.

DEPUTAATSCHAP EVANGELISATIE
BEREIKBAARDE GEMEENTEN

SGZZH

dáár voel

ik me thuis!

Zelfstandig wonen in een comfortabel 2- of 3- kamerappartement voor senioren?

Van harte welkom in de serviceflats Avondrust en Rehoboth! U woont hier zelfstandig, maar kunt natuurlijk ook gebruik maken van onze zorg- en dienstverlening. Een bijzondere meerwaarde is onze reformatorische identiteit. Kom zélf eens kijken!

Rondleiding? Meer informatie? Bel ons!

Avondrust
Rotterdam-
IJsselmonde
T. 010 - 482 90 28

Rehoboth
Rotterdam-
Alexanderpolder
T. 010 - 420 98 06

stichting
China

**Wij hebben geen huis...
Ik leef op een vuilnisbelt!**

Geef hen eten en een kinderbijbel

POSTBUS 1150 • 3900 BD VEENENDAAL
INFO@STICHTINGCHINA.NL • WWW.STICHTINGCHINA.NL
TELEFOON SECRETARIAAT/INFO: 0318 510 320

GIRO 320666 T.N.V. STICHTING CHINA

Van BOEKHANDEL & UITGEVERIJ **Horsssen bv**

Dorpsstraat 100 - 3881 BE PUTTEN
Tel. 0341 36 22 77 - info@van-horsssen.com
www.van-horsssen.com

Het juiste adres voor:

Bijbels, Theologische boeken, Leesboeken
voor jong en oud, Voordeelboeken,
Tweedehands, CD's en bladmuziek.

Improvisatie CD

Mooie improvisaties op de Psalmen, gespeeld door Chiel Jan van Hofwegen op het schitterende kerkorgel van de Geref. Gem. te Alblasserdam. Met uw aankoop steunt u tevens het evangelisatiewerk "Bij Simon de Looier" in Amsterdam!

Bestellen bij: Van Horsssen via
dmp-records@planet.nl of
tel. 075-6314138.
www.dmp-records.nl

T.B.V. EVANGELISATIEWERK Geref. GEMEENTEN

Steunt

u de toerusting van onze voorgangers in China ook?

Onder de zegen van de Heere zaaien onze voorgangers het zaad in het immense China. Daarvoor vragen wij allereerst uw gebed. De kosten voor het ontwikkelen van studiemateriaal en verdere toerusting van onze voorgangers zijn hoog. Om hen blijvend toe te rusten en te onderhouden, doen wij een beroep op u. Mogen wij ook op uw gift rekenen?

Voor info of voorlichting: 06 200 131 73

HUDSON TAYLOR
Stichting Bijbelse Hulpverlening China

Stort uw gift op **3473.76.029** t.a.v. Hudson Taylor/SBHC te Nunspeet.

BOEDER SCHERPENZEEL
COMFORT
KLEDING

BS

SERVICE AAN
HUIS MOGELIJK

AMBSKLEDING | ROUWKLEDING
KOORKLEDING | ZAKELIJKE KLEDING

WWW.BOEDERCOMFORTKLEDING.NL

GLASHORST 123A | 3925 BR SCHERPENZEEL | T (033) 258 98 30 | M (06) 53 21 53 34

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING
G. WEGENAAR

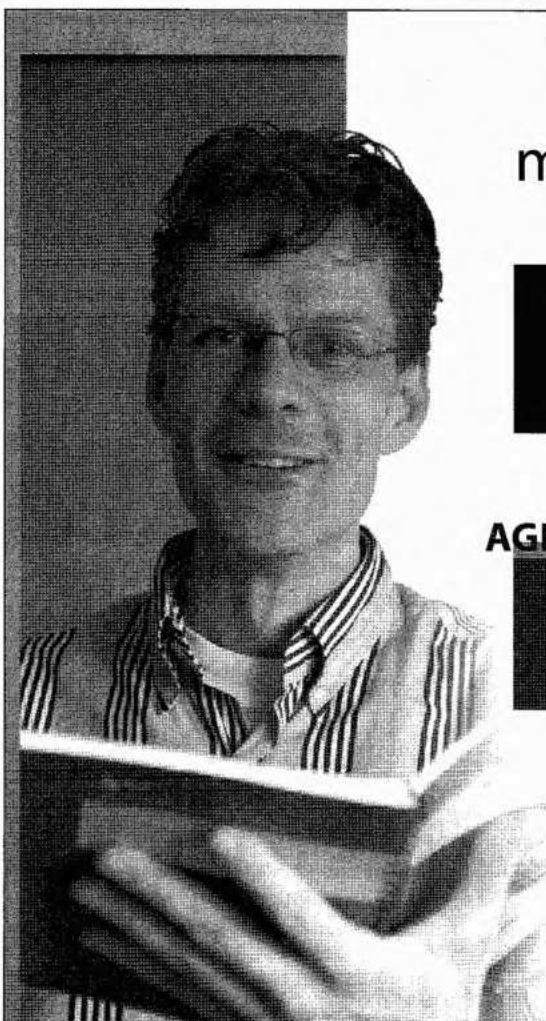
Buurtlaan West 26 tel. 0318-526641
3905 JR Veenendaal www.wegenaar.nl

Wij verzorgen begrafenissen in Veenendaal, Ede, Bennekom, Wageningen, Rheden e.o.

HARKES *Persoonlijke zorg voor uw begrafenis*
Begravenissen

Telefoon (0172) 21 21 22

Dokter Hamburgerlaan 59 - 2771 JR Boskoop
Wij verzorgen alleen begrafenissen - Dag en nacht bereikbaar

Als je leraar wilt worden, moet je in Gouda zijn

Driestar educatief dat is duidelijk

Je zoekt een hbo-opleiding waarin je de Bijbelse principes herkent. Wat je inspireert, zijn de relaties die je aangaat met leerlingen in je toekomstige beroep als leraar. Daarnaast zoek je vakinhoudelijke uitdaging tijdens je studie.

Kom naar een voorlichtingsmoment om ons te ontmoeten!

AGENDA

8 maart: Open Dag Alle opleidingen
14 mei: Open Avond Deeltijdpabo, Leraar Voortgezet Onderwijs en Pedagogiek

Driestar educatief

Voor vitaal christelijk onderwijs

zie www.driestar-educatief.nl/hogeschool

LEERAAR BASISONDERWIJS (PABO)

LEERAAR VOORTGEZET ONDERWIJS

PEDAGOGIEK

Stap over op Kliksafe-ADSL.*

Snel.

**En aantrekkelijk
geprijsd!**

4 MB
Snel

€ 26,95

8 MB

Heel snel

€ 32,95

20 MB

Supersnel

€ 37,95

kliksafe

Kijk op

www.kliksafe.nl

of bel (0341) 27 49 99

* Check eerst de beschikbaarheid!

begrafenisverzorging T. den Hollander

Begravenissen in Vlaardingen, Rotterdam, Gouda, den Haag en omstreken.

Opbaarmogelijkheden in een door u gewenst uitvaartcentrum of thuis met koeling.

Geen crematies.

Dag en nacht bereikbaar.

Mozartlaan 13

3131 ES Vlaardingen

Tel. 010 - 4600509

BOEKEN EN MUZIEK VAN DER BOOM

Voorstraat 41 - 3245 BG Sommelsdijk
Tel. (0187) 48 26 14 - Fax (0187) 48 45 20

AVONDMAAL-SERVIEZEN

Uit voorraad of naar tekening.

Schoonhovens Silverhuys B.V.

Postbus 35, 2870 AA Schoonhoven,

Telefoon 0182 - 382614.

Uitgaande van de Gereformeerde Gemeenten in Nederland biedt de SHG gekwalificeerde kraamzorg en gezins- en bejaardenzorg die aansluit bij uw manier van leven. Dit houdt voor ons in dat Bijbelse normen en waarden de basis vormen voor uw dagelijkse levenshouding en mediagebruik.

Kraamzorg

Meldt u tijdig aan om teleurstelling te voorkomen.

Voor informatie of inschrijving kunt u ons bereiken op telefoonnummer **0187 - 48 91 73**

b.g.g. 0342 - 49 21 55. Op werkdagen van 9.00 - 11.00 uur en van 13.00 - 15.00 uur en op vrijdagavond van 19.00 - 21.00 uur.

Gezins- en bejaardenzorg

Voor informatie of inschrijving kunt u ons bereiken op telefoonnummer **0166 - 65 26 05**. Op werkdagen van 9.00 - 11.00 uur en op vrijdagavond van 19.00 - 21.00 uur.

De gratis brochure zenden wij u graag toe.

Te huur **ruime vakantiewoning** in Zuid-Alberta, Canada, omgeving van Lethbridge.

Prachtig gelegen, uitzicht op rivier, prairie en Rocky Mountains, dichtbij dorp en kerken.

Voor inlichtingen 00-1403-553-4023.

Hollands sprekend.

In **Bakkeveen** (Fr/Drentse wouden bij Drachten) of op Ameland en Terschelling- chalets/stacars-huur niet duur 0512-516096 www.vdsluisvakanties.nl

Begrafenisverzorging Kamsteeg

0183-449494 06-22140547

dag en nacht bereikbaar en overal te ontbieden.

P.F. Kamsteeg - Andel

Orgelbouw Advies Commissie

een betrouwbare partner!

nieuwbouw • restauratie • overplaatsing • onderhoud

ook voor akoestische vraagstukken

Neem voor meer informatie contact op met

Dhr. H. den Hollander

Tel. (010) 435 44 35

Vereniging van Organisten der Gereformeerde Gemeenten

Vakantie op Texel

De Verrassing.nl

Veertien accommodaties, waaronder acht bungalows en vijf nieuwe chalets.

De Noordel

Park achter De Verrassing. Vijf luxe bungalows met veel privacy.

De Noorderhoeve.nl

Twee vakantiewoningen voor zorgvakanties. Ook uitermate geschikt voor minder validen.

Boeken? Bel 0222 31 89 06

De handen van de kerk wereldwijd

**Dominicaanse
Republiek**
Gezondheidszorg

Darfur
Noodhulp

Papoea
Alfabetiseringswerk

Peru
Aandacht en liefde voor straatkinderen

Zuid-Afrika
Hulp aan aidswezen

Help mee!

- Steun ons werk met een gift! Giro 307447

- Nodig ons uit voor een gemeentevond of vereniging!
Tel: 0348-489910

Deputaatschap tot Hulpverlening in Bijzondere Noden van de Gereformeerde Gemeenten

Postbus 615 • 3440 AP Woerden • Giro 307447

Tel: 0348-489910 • Fax: 0348-483721 • E-mail: bijzonderenoden@cbeg.nl